

Слободан Јарчевић:

**НИЈЕ БИЛО ДОСЕЉАВАЊА
СЛОВЕНА НА БАЛКАН – ОНИ СУ
СТАРОСЕДЕОЦИ БЛАКАНА И
ПАНОНИЈЕ**

**Константин Седми Порфирогенит –
цареви списи као извори за историју
Словена**

БЕОГРАД, 9. септембар 7515 (2007)

Слобода

н Ј

а

рче

вић:

**НИЈЕ БИЛО ДОСЕЉАВАЊА
СЛОВЕНА НА БАЛКАН – ОНИ СУ
СТАРОСЕДЕОЦИ БЛАКАНА И
ПАНОНИЈЕ**

Конс

тант

ин Се

дми Порфирог

е

нит – царе

ви с

писи као из

вори з

а ис

ториј

у

Словена

БЕОГРАД, 9. с

е

птембар 7515 (2007) 1

Заг

оворници те

з

е

о дола

ску

Слове

на на

Балк

ан у 6. и

7. ст

оле

ћу пос
ле
Хрис
т
а немај
у ни ј
е
да
н из
вор о томе
- ос
им
Списа
в
из
ант
иј
с
ког

ца
ра

Конс
т
а
нт
ина

Седмог

Порфирог
е
нита
. Ме
ћу
тим, мног

о ј
е пауз
да
них из
вора
да с
у
Слове
ни од библиј
с
ких в
ремена
у с
лив
у сре
дње
г
и доње
г

ток
а Дуна
ва
. Спис
и виз
а
нт
иј
с
ког
ца
ра
Порфирог
е
нит
а
, из

дес
е
т
ог
с
т
олећа
, основа
с
у з
а
кључа
ка
у з
в
аничној
ист
ориј
и
да с
у наши пре
ци на
Ба
лка
нс
ком полуос
т
рву т
ек од Сре
дње
г

ве
ка
. Др Ј
ов

ан И. Дер
тић ос
пора
в
а ова
кве
научне судове
и
з
а
то на
води не
колик
о на
ј
едност
а
вниј
их обј
а
шње
ња

:

1)
Порфи
е
нит
ови спис
и
с
у ј
едини
с
ре
дњев

е
ковни докуме
нт
у кој
е
м се

наг
ове
шт
а
ва
неки в
ид дос
е
ља
вања Слове
на

на Балка
н (не
т
врди с
е
из
ричито).
2)
Св
и друг
и ист
ориј
с
ки из
вори, хронике
,
ле
т

описи, књиг

е

и пис

ма

Средње

г

ве

ка

оз

на

чав

ај

у с

т

а

нов

нике Ба

лка

на

ка

о

с

лове

нска

племена

, под ра

з

ним име

нима.

3)

Нај

поз

на

т

иј

и с
ре
дње
ве
ковни ис
тор
ича
ри и
хронича
ри ост
а
вили с
у з
а
пис
е о Србима

(Слов
енима) на
Ба
лкану и у
да
нашњој

Ру
муниј
и.
4)
Ве
ћина
е
вропс
ких ис
т
орича
ра
, п

осле
дња

т
ри с
т
оле
ћа, опре
делљива
ла
се
з
а
т
врдњу да

с
у Слове
ни с
т
арос
е
деоци Подуна
вља
и
Ба
лка
на

·
5)
Лог
ички ј
е
не
прихв
ат
љива

мог
ућнос
т
да
се

т
олик
и на
род дос
е
ли на подру
чј
е
од Алпа
и
с
е
ве
рне
Ит
алиј
е
до Цариг
ра
да
, а
да
о т
о ме

не ост
а
ну
број
на докуме
нта

. Па
т
а
ка
в
потре
с
на
в
еће
м делу Ев
ропе
(кад с
е уз
му у
обз
ир и пре
де
ли пра
пос
т
ој
бине
) , морао би
да
ос
т
ав
и не
из
брис
ив
т
ра
г
у
коле

КТ
ИВ
НОЈ

С
ВЕ
С
ТИ И С
Т
А
РОСЕ
ДЕ
ЛАЦА
И ДОШЉА
КА.
6)
Немог
уће

Ј
Е ПРЕ
Т
ПОС
Т
АВ
ИТ
И ДА

С
У
НЕПИС
МЕНИ ДОШЉА
ЦИ (КА
КО С
Е Т
ВРДИ) МОГ
ЛИ

да
с
т
арос
е
де
оце на
уче
с
вом ј
е
з
ику, у
ме
ст
о
да
приме
ј
ез
ик култ
урних и пис
ме
них
с
т
ановника
Виз
а
нт
иј
е
.
7)
Немог
уће
ј

е
в
еров
ат
и да су не
пис
ме
ни
Слов
ени мог
ли да
орг
а
низ
уј
у та
ко мас
овно
и та
ко ус
пе
шно с
е
ље
ње
и т
о на

нај
привла
чниј
е
подручј
е
Виз
ант
иј

е – т
ада

нај
моћниј
е
е
вропске
с
иле

.
У с
ве
тлу
ових не
доумица
, српс
ки с
тру
чњаци с
ве

чешће
де
т
аљно а
на
лиз
ира
ј
у
с
ва
ку рече
ницу у с
писима

виз
а
нт
иј
с
ког
ца
ра
Порфирог
е
нит
а
. У Србиј
и су шта
мпа
не

мног
е
књиг
е опре
чне
з
а
кључцима
з
ва
ничне
ист
ориј
с
ке

на
уке
, а
оне

в
е
ћ ув
елико из
аз
ив
ај
у па
жњу чит
а
ла
ца
и, шт
о ј
е

2
нормално, на
ру
ша
в
ај
у пове
рење
у с
а
држа
ј
е из
ис
т
ориј
е
у
школским и унив
е
рз

ит
е
тс
ким уцбе
ницима. У пит
а
њу ј
е

св
ој
е
в
рсно уруша
ва
ње
обра
з
ов
ног
с
ис
т
ема (у ва
жним
облас
т
има: ис
т
ориј
и, линг
в
ис
т
ици, ку
лтури, г
е

ог
ра
фиј
и...),
па
би било в
ише
не
г
о ште
т
но да
се
о ова
ј
нау
чни скуп
ог
луше з
а
г
ов
орници з
ва
ничне

ист
ориј
е
.
Пос
е
бно
ис
т
орича
ри и функционе

ри у
држа
вним ус
т
анова
ма
, ј
ер им
ј
е
ду
жнос
т да
бра
не
и уна
пређуј
у з
на
ња у с
ва
кој
на
учној

г
ра
ни. Ако се
не
одаз
ову, има
ће
мо дв
а тумаче
ња
ис
тих

дог
ађ
ај
а
из
прошлос
т
и – прв
о, кој
е ћемо з
а
држат
и з
а
с
е
бе
и
друг
о, кој
е ћемо из
ложит
и ка
д буде
мо ис
питива
ни у школи
и на
у
ниве
рз
ите
т
у.
Оно што ј
е
з

а српск
и на
род ва
жно, а о т
о ме
т
ре
ба
да

брину, пре
друг
их, држа
вни ис
т
орича
ри и функционери, ј
е
с
т
е поз
нат
а
ис
т
ина
да прошлос
т обликуј
е
пона
ша
ње

пој
е
динца
, коле

кт
ива
и нациј
е
. Кад има
мо конфуз
ну
(не
ра
з
ј
ашње
ну
) ис
т
ориј
у, онда ни с
а
вре
ме
на з
бива
ња
неће

бит
и бе
з
не
доумица
, не
доре
ченост
и, не
сис
те
ма

Т
ичнос
ти...
на
жалос

Т
, с
ве
на
с
ово дана
с, ка
о народ, пра
ти.

**Копља су ве
ћ укрште**

на
Не
би с
е мог
ло ре
ћи да
ниј
е било поле
мике из
ме
ђу
з
а
г
оворника
ј
е
дне
и друг
е
те

з
е
о да
в
ном прису
ст
ву Срба

(Слове
на
) на Ба
лка
ну
и Панониј
и. Било ј
е
, а
ли с
порадичне

.
Ниј
е с
е
одликов
а
ла на
учношћу, а
ко се
т
о може
т
а
ко
обј
а
с
нити. Пре

дс
т
а
вници з
ва
ничне
ис
т
ориј
е
с
у с

ома
лова
жав
ањем писа
ли о пис
цима
нов
е
с
т
а
ре ист
ориј
е

Срба (Слове
на).
На
з
ива
ли су

их не
з

на
лица
ма
,
з
а
не
с
ењацима
, МИТ
оманима, новорома
нтича
рима, итд. Ре
т
ко
ка
д с
у покуша
ва
ли да
а
рг
уме
нтима
ос
поре
не
ки од
з
а
кључа
ка
др Олг
е
Луковић-Пј
а
новић, др Ј

ов
ана
И.
Дере
т
ића
, Св
е
тис
лав
а Билбиј
е
, Тру
ба
чова
, проф. Ре
ље

Нова
ков
ића
, Милоша
Црња
нс
ког
и мног
их друг
их. Ва
рнице

су
с
ев
але
, с
ва
ка

ко, а
ли с
учељав
ања мишљења, пре
ма

пра
вилима
на
учне
ме
т
одолог
иј
е
, ниј
е било. У ј
е
дном
ова
квом прика
з
у, ниј
е мог
уће
ни на
ма
да
на
научно
прихва
т
љив
на
чин из
ложимо пог
ле

де
ј
е
дних и дру
г
их, али
ће чит
а
оцима
бити з
а
нимљив
о да
с
аз
на
ј
у
кој
и с
у дог
а
ђа
ј
и и
кој
е ис
т
ориј
с
ке
личнос
т
и биле
у
цент
ру

пажње
спорова

,
спора
дично обј

ав
љив

а
них на е

лект
ронск
им медиј
има

,
час
опис
има
и днев
ним лист
овима

.
На
неки начин, копља

с
у, ипа
к, ве
ћ у
кршт
е
на

.
Оз
биљниј
е се
у
бој
ног

копља прихва

т

ио ј

е

дан од же

с

токих

поборника

с

ре

дње

век

овног

слов

енс

ког

дос

е

ља

ва

ња

на

Ба

лкан и у Сре

дњу Ев

ропу. То ј

е

др Радивој

Радих,

профе

с

ор Беог

ра

дс

ког

униве

рз
ит
е
т
а и чла
н Виз
а
нт
олошког

инс
титу
т
а Српс
ке
а
ка
демиј
е
нау
ка и уме
т
нос
т
и, рође
ни
Ливња
к.
З
Да би одбра
нио Порфирос
енит
ов з
а
пис
о дола
с

ку
Слове
на
на Ба
лка
н у
време
виз
ант
иј
с
ког
ца
ра
Ира
клиј
а
(610—
641), на
писа
о ј
е
књиг
*у Срби пре Адама и пос
ле
ње
г
а, тру
де
ћи се
да
св
аку
ре
че
ницу
пошкропи от*

ровом прот
ив
ис
т
ражива
ча кој
и тре
з
в
ено упоз
ора
ва
ј
у да
с
тот
ине

ис
т
ориј
с
ких из
в
ора у
пућуј
у на
с
лове
нско с
т
а
росе
де
лашт
во
на

Ба
лка
ну
, а
с
амо ј
еда
н (Порфирос
е
НИТОВ
) на њихово
досе
ље
ва
ње
с
да
нашње
г
подручј
а
Пољс
ке
, Белорус
иј
е
,
Укра
ј
ине и Рус
иј
е. Поре
д отров
а, др Ра
дић се
, не
с

крив
ено,
руг
а
др Олг
и Лук
овић-Пј
ановић, др Ј
ова
ну
И. Де
ре
т
ићу
и
друг
има
шт
о с
е
ус
уђуј
у прот
ив
речит
и з
а
кључцима
з
в
аничне

ис
т
ориј
е
. Било би корис

но да
ј
е
др Радић, ка
ко с
мо нав
ели,
св
ој
у
књиг
у попунио нау
чном поле
миком с ов
им ау
торима

,
уме
с
то што ј
е са
мо на
водио њихов
е з
а
кључке

, а
онда
ј
е
, бе
з

арг
у
ме
нт

а
циј
е
, допис
ив
ао да
они нису у прав
у. Биће

з
а
нимљиво да
на
ј
е
дном приме
ру видимо пос
ту
па
к др
Ра
дића
. Уз
еће
мо де
о ра
справ
е о на
циона
лној
припаднос
ти
Све
т
ог
Ј
е

ронима
из
че
тв
рт
ог
ст
оле
ћа
пос
ле
Христ
а

—

пре
водиоца
Све
т
ог
пис
ма
с
г
рчког
на лат
инс
ки. Чит
а
оци
Св
едок
а има
ј
у
ра

з
лог
а
да
с пажњом пра
те
ову поле
мику, ј
е
р
ј
е
Св
е
ти Ј
е
роним (т
о ниј
е
с
порно) рођ
ен у римском нас
е
љу,
на
лока
циј
и на
кој
ој
ј
е
да
на
с
Бос
анс

ко Гра
хово. Уз
т
о,
пода
ци о ње
му су
више не
г
о драг
оце
ни, ј
ер упу
ћу
ј
у на

су
шт
ину национа
лних и ре
лиг
иоз
них прев
ира
ња у с
рпс
ким
з
е
мља
ма - од пој
а
в
е хришћа
нс
т

ва
до да
на
с
. Како з
на
мо,
била
су
те
шка
и, на
ј
че
шће, пос
ледица
ос
ва
ј
а
чких похода

ев
ропс
ких и а
з
иј
с
ких с
ила. Та пре
вирања с
у ра
з
дробила

српс
ко на

циона
лно биће
по ре
лиг
иоз
ним шав
овима
и
раз
дробљене
де
лове
с
упрос
т
ав
ила
ј
е
да
н друг
ом. То се
,
на
ј
очит
иј
е
, пре
поз
на
ј
е
на
не
ве
с

елој
с
удбини Срба
у
Бос
ни и
Хе
рце
г
ов
ини ток
ом дв
а
де
с
ет
ог
ст
оле
ћа
– ис
пуњеног
св
е
тс
ким и г
рађ
анс
ким рат
овима
.
Да пог
ле
да
мо поле
мику о Све
т

ом Ј
е
рониму и
Римока
т
оличкој
црк
ви. Др Ра
дић
на
па
да
др Де
ре
тића
шт
о
Све
т
ог
Ј
е
ронима (330. или 337 – 420) убра
ј
а у Србе

(Слове
не
) . Ов
ак
о з
аме
ра др Де
рет
ићу

:

"И Све
ти Јероним, учени е
гз
е
г
ета 4. ве
ка кој
и ј
е

пре
ве
о Библиј
у с
ј
е
вре
ј
с
ког и г
рчког
на латинс
ки, пре
ма
др Де
ре
тићу, био ј
е
Србин. Занимљивој
ј
е
да по овом
питању 'новоромантичари' не
нас
тупај
у ј
е

динстве
но.
Тако гос
пођа Луковић-Пј
ановић одбацуј
е
с
рпс
ко, односно с
ловенс
ко поре
кло Светог
Јеронима. С друге

стране
, то з
начи да ј
е
с
аг
лас
но чудноватим мерилима
'новоромантичара' др Деретић ве
ћи 'родољуб' од г
ос
пође

Луковић-Пј
ановић. Не
ре
кох ли ве
ћ да ј
е он главна
уз
даница ове
мале
али одабране дружине

„
Корис
ниј
е би било да
ј
е
др Ра
дић из
не
о дока
з
е
да

Све
т
и Ј
ероним ниј
е
Србин, нег
о шт
о с
е
, по ко з
на
кој
и пут
,
на
руг
а
о др Дере
т
ићу и др Олг
и Лу
ковић-Пј
ановић.

4

Има пис

аца

кој

и с

у на

г

ове

шт

а

ва

ли с

рпс

ко поре

кло

Све

т

ог

Ј

е

ронима, ма

да нису

Срби. За

нимљиво ј

е

да

ј

е

профе

с

ор др Ђорђе

Ј

а

нков

ић, а

рхе

олог
, кој
и ј
е ист
ра
жива
о
г
робнице
од 4. до 6. ст
оле
ћа пос
ле
Христ
а
у Да
лма
циј
и,
Бос
анс
кој
Крај
ини, Хе
рцег
ов
ини и Запа
дној
Србиј
и,
ус
та
новио да
с
у с
лове
нс

ке
(с
рпс
ке
)1 Са
мо подат
а
к да
су на

подручј
у Книна
и Боса
нск
ог
Гра
хова
с
рпск
и г
робови с

поче
т
ка
4. с
т
олећа
, мог
а
о ј
е на
ве
с
ти на опре
з
др Ра

дића
,
ка
же
др Де
ре
тић, да
не
одба
цу
ј
е
с
ва
ки пода
т
ак
у књиг
а
ма

' но
ворома
нт
ича
ра
' . Ако ј
е
архе
олог
Ј
а
нков
ић на
ша
о у
околини Бос

анс
ког
Гра
хова
с
рпске
Г
робов
е с
поче
Т
ка

4.

СТ

оле
ћа
, а
на подручј
у овог
српск
ог
г
ра
да у Боса
нској

Крај
ини ј
е
рође
н Све
ти Ј
е
роним 330. или 337. г
одине
, онда

ј
е
ис
тина
о с
рпској
припаднос
ти овог

св
ет
ите
ља
потв
рђе
на

.
Тре
ба
ло би мног
о поу
з
даних докуме
нат
а
да
би с
е
т
о
опов
рг
ло. На
приме
р, да
ј
е
рође
н у с
рпск
ом на
с
ељу, али у
породици не
ке
нацио

на
лне
ма
њине
. Као Римља
нин, ниј
е

рође
н, ј
е
р пос
т
ој
е
з
а
пис
и да
ј
е
ла
т
ински научио т
ек у школи.
Др Де
ре
тић с
е поз
ив
а
и на
на
учнике
из
не
с

рпс
ке
сре
дине
, па

упу
ћу
ј
е
и на
з
наменит
ог
хрва
т
с
ког
а
рхе
олог
а
Фра
на
Булића

·
Булић ј
е
ут
в
рдио да
с
е родно ме
с
т
о Све
т

ог
Ј
е
ронима

:

Стридон на
лаз
ило на
подру
чј
у да
на
шње
г
Боса
нс
ког
Гра
хова

– н
а
Арежином бриј
е
г
у
. На т
ом ме
с
ту ј
е била
и мала

цркв
ица

, с
ру
шили су
ј
е
Турци у
вре
ме
Бос
а
нс
ко-
херце
г
ова
чког
ус
та
нка
1875-78. Ту су
(1952) на
ђе
ни ост
а
ци
сре
дње
ве
ков
ног
г
ра
да
, ис
под кој
е
г

с
у биле
ос
нов
е
римс
ког

на
с
еља. У околини ј
е
, иначе
, више
на
ла
з
ишт
а
с
ост
а
цима

римск
их г
ра
ђе
вина
, црк
ав
а
и предмет
а
дома
ћинст
в

а.2
Хрва
т
Фра
не
Бу
лић ј
е
з
аписа
о да
ј
е
Ј
е
ронимов от
ац
био имућа
н, па
ј
е
мог
ао плаћа
т
и учит
е
ља
, д
а
би Ј
ероним
на
учио лат
инс
ки ј
е
з

ик.3
Фра
нцуз
Сиприј
а
н Робе
рј
е
на
пис
а
о о Све
т
ом
Ј
е
рониму
: ' Има
не
шт
о с
лов
енс
ко у
њему', а
че
шки
ис
т
орича
р Фра
њо В. Са
с
инек ј
е т
врдио да
ј

е Ј
е
ронимов
ма
т
ерњи ј
ез
ик био с
лове
нс
ки.4 Ит
а
лиј
а
н Апе
ндини ј
е

Ј
е
ронимов
ј
ез
ик з
ва
о: илирс
ко-с
лове
нски, а
Фра
њо Бу
лић ј
е

ова
ј
на

вод Апе
ндиниј
а
прев
ео ка
о 'хрва
т
ски ј
ез
ик'.5
Др Дере
т
ић се
припре
мио да
др Ра
дића
у
поз
ори да
у
Српс
кој
а
ка
демиј
и на
ука
и у
ме
тнос
ти може
конс
улт
ова
ти
ак

аде
мика
Мирос
лав
а Па
нт
ића, кој
и ј
е
с
а
чува
о неке
број
е
ве

час
опис
а
Ду
бров
ник у Дубровнику, а
у њима
ј
е
обј
ав
ље
на

поле
мика
Срба
ка
толика
Ду

бров
ника
с
Ва
тика
ном поче
тком
два
дес
е
тог
с
т
олећа
– о За
воду Св
ет
ог
Ј
е
ронима
. На
ос
нову
те
полемике
, може
с
е з
акључит
и да ј
е
Св
е
ти Ј
е
роним био

1 Ђорђ
е Ј
анков
ић: *Српс*
ке
е
ромил
е, Бе
ог
рад, 1998.

2 Ј
ово Ба
ј
ић: *Бл*
ажени Је
роним, Сол
инск
а цркв
а и Србо-Далмати, 'Бели
Анђе
о, Шаба
ц, 2003.

3 Ист
о.

4 Ист
о.

5 Ист
о.

5
Србин, ма
да
рође
н у че
т
врт
ом ст
оле

ћу – пре
з
в
аничног

досе
ља
ва
ња
Срба
(Слове
на
) на Балка
н. Кад ј
е
Ду
бров
НИК
пис
ао о Све
том Ј
ерониму и ва
т
ика
НСКОМ 3
ав
оду с
ње
г
ОВИМ
именом, било ј
е

вре
ме

з

ахукт
а
ле аус
т
роуг
а
рске

кроа
тиз
а
циј
е Срба Дубровника
и ос
т
алих де
лов
а Далмациј
е

·
У ј
е
ку с
вој
е борбе
прот
ив
кроа
тиз
а
циј
е, Дубров
ча
ни ће

покре
нут

и и пита
ње
За
вода
Све
т
ог
Ј
е
ронима
у Риму.
Учиниће
то у ј
е
дном од број
е
ва
Ду
бров
ника 1901.
г
одине. Супрос
та
виће
с
е
намери Ват
икана
да
Зав
од Све
т
ог

Ј
е
ронима

пре
именуј
у
у ' Хрва
т
с
ки з
ав
од Све
т
ог
Ј
е
ронима
'
.
Ду
бровча
ни су дока
з
ива
ли да
ј
е
За
вод с
рпс
ки и пос
ла
ли с
у
те
ле
г
ра
м с
прот
е

с
том кардина
лу Ра
мполиј
у у Ва
т
ика
н:
**"Нека с
е удос
тој
и Ваша Еминенциј
а подниј
е
ти на
ноге
пре
светог
а оца Папе Лава Тринае
стог
а из
раз
е**

**жалос
ти Срба ка
толика, жите
ља старе дубровачке**

**државе
, из
г
рада и околице, што ј
е у бре
вуе
-у
кој**

и-ј
ем се

ј
е
с
ве
то-ј
е
ронимс
ки з
авод прес
трој
ио, било мимоиђе
но
српс
ко име
, кој
е по повј
е
сниј
е
м ис
правама и народниј
е
м
тградициј
ама и обичај
има у с
транама на
кој
е
с
е брев
односи с
ас
виј

е
м пре
влађуј

е
".

Да ј

е

ова

ј

подухва

т

Ва

т

ика

на био део з

а

хукт

але

кроа

тиз

а

циј

а Срба

ка

т

олик

а, с

в

едочи и члана

к у

Ду

бров

нику

, пре

не

с

е
н из
це
т
ињск
ог
Гл
аса Црног
орца: "Црна Гора и Св. ј
ереномс
ки з
авод – Од како ј
е
у
Аус
тро-Уг
арс
кој
рас
пире
на поз
ната борба из
ме
ђу браће

Хрвалта и Срба, из
гле
дало ј
е ве
ћ, као да ј
е
и Ватикан
прис
тао уз

Хрвате

ј
е
р при раз
ним с
вој
им
манифес
тациј
ама, ниј
е с
е мог
ло опаз
ити, да
приз
нај
е, да
има с
вој
их с
ље
дбе
ника и у српском народу, као што има
у бугарском и у руском... Али ј
е
1. авг
уста по новом
кале
ндару из
ашао у том с
мис
лу ј
е
дан папс
ки бре
ве
, кој
и

се
дотиче и Црне
Горе
. Ево у чему ј
е
с
тавр: У Риму ј
е

пос
тој
ао од с
тарина илирс
ки з
авод Светог
Је
ронима, у
ком с
укатолици и из
с
рпс
ких крај
ева похађали Рим, одсиј
е
дали и, у с
лучај
у болес
ти, ње
г
а налаз
или. Сада се

у Ватикану нашло з
а добро, да с
е с тог
а з
авода из

брише

илирс
ко име
, и да се
намиј
е
ни образ
овању католичких
клирика, рода и ј
е
з
ика хрватског
– из
рично: про
цроатица г
енте. Но, то се
нас
ј
ош ништа не
би тицало, да
се
у тај
хрватс
ки народ не убрај
а и барс
ка
Арцибискупиј
а.
Ми бисмо тој
одлуци Све
те Столице
мог
ли
доскочити, шаљући наше
католичке
клирике з

а више

образ
овање
на друг
у с
трану, пошто их у Црној
Гори
не
ма хрватс
ког
рода и ј
е
з
ика, што ј
е услов уживања тог

з
авода; али не
може
мо допус
тити да с
е ј
е
дним тако
све
чаним актом ј
е
дне
нај
више влас
ти цркве
не
унос
и
туђа политика у наш народ и нашу државу.
Ос

им тога, барс
ка Арцибис
купиј
а носи нас
лов
Примаса Србиј
е из
нај
стариј
е
г доба с
рпс
ке
државне

6
самос
талнос
ти. Ис
ториј
с
ку с
удбину Србиј
е
диј
елила ј
е

наравно, и ова првос
ве
ште
ничка с
толица с
рпс
ке

католичке цркве

, и Божиј
им Провиђе
њем, нашиј
хе

дана, Ње
Г
ово Краље
вс
ко Вис
очанс
тво Књаз
Никола
Први ос
лободио ј
е и обновио ту ста
рос
лавну столицу, обез
биј
едио ј
е потре
бну ре
лиг
иоз
ну слободу, и она ј
е

тако ступила у нови живот дадиј
ели с
удбину Црне

Горе
".
Види се
да
црног
орск

и лист
с
ве
св
ој
е
ка
т
олике

сма
тра
Србима и да
нико од њих не
г
овори хр
ва
тс
ки, а пише

о Арцибис
купиј
и у
Бару ка
о с
рпс
кој
. Св
е т
о пре
носи
ка
толички ча
сопис
Ду
бровник– у
потпунос

т
и подржа
ва
ј
ући
из
не
те
с
та
вов
е
о с
рпс
т
ву и хрв
ат
с
т
ву на
Ј
а
драну. У нас
т
а
вку
овог
чла
нка
, оба с
рпска
г
ла
сила
с
ма
т

ра
ј
у да
с
у Срби не
ка
Д
нос
или име
Илира:
"Све
ти Отац у уводу с
вог
а пис
ма из
ј
ављуј
е
с
вој
у
љубав према Слвенс
тву, и да ту љубав и докаже
, ве
ли, да мј
е
с
то досадашњег
илирс
ког
з
авода Св. Је
ронима
установљуј
е з
авод з
а хрватс

ки народ. Српски народ ј
е

ј

е

дна г

рана Слове

нс

тва, као што г

а обухвата и илирс

ко

име; а нај

новиј

а политичка доктрина, наме

тнута

хрватском народу, не приз

нај

е

и ниј

е

че

ег

з

ис

те

нциј

у

српс

ког наорда: и та доктрина одлуком Све

тог

Оца с

ада

се

ус

вај

а! То очевидно противуречј

е

из
ме
ђу ње
г
ове

љубави пре
ма Слове
нс
тву и ње
г
ове
одлуке
противне

Српс
тву, доказ
уј
е да Све
ти Отац ниј
е имао на ум одакле

потиче
и куда с
миј
ера та хрватс
ка доктрина, те
с
у
ње
гови с
авј
е
тници, кој
и стој
е
на че

лу те политичке

струј

е

, мог

ли из

де

ј

с

твовати такву одлуку".6

Ова

с

рпс

ка

г

ла

сила с

поче

т

ка

два

де

с

е

тог

с

т

олећа

упу

ћу

ј

у чита

оцеда

ј

е

Све

т
и Ј
е
роним из
с
рпског
на
рода – а

ње
г
ов з
а
в
од у Ва
т
ика
ну ус
та
нова Срба
ка
т
олика

.
Приме
рци новина
с
ов
им (и друг
им с
личним
те
кс
т
овима
) на
ла

з
е
се
у САНУ.
**И филолоз
и против з
ваничне
ис
ториј
е**
Заг
оврницима
с
рпс
ког
(слов
енс
ког
) с
та
рос
еде
лашт
ва

на
Ба
лка
ну и у Подуна
вљу с
у прите
кли у
помоћ филолоз
и.
Нису то у
чинили с на
ме

ром да с
е
с
поре
с
прис
та
лица
ма

з
ва
ничне ист
ориј
е
, а
ли с
у њихова
филолошка
ис
т
ра
жива
ња

ука
з
а
ла да
ј
е
не
мог
уће
обј
а
с

нити на
ј
ст
а
риј
е
поз
нат
е
на
з
иве

пла
нина, рек
а, ј
е
з
е
ра и на
с
еља бе
з
прису
ст
ва
Срба

(Слове
на
) у Поду
на
вљу
. Пре
ма филолоз
има
, друг

е

пре

т

пос

т

ав

ке су

не

одрживе

. Ра

з

ложно обав

ешт

а

ва

ј

у да

људи у с

вом природном окруже

њу дај

у име

на

из

с

вог

ј

е

з

ика

– н

ика

ко из

ј

ез

ика
с
ус
е
да
, а пог
от
ово не
из
ј
е
з
ика
уда
ље
них
пле
ме
на, ка
ко, у овом с
лучај
у, з
ва
нична ист
ориј
а
удаљу
ј
е

6 Слобода
н Ј
а
рче
вић: *Историј*
с
ке с

кривал
ице
, Беог
ра
д ИПА ' Мирос
ла
в',
2002, ст
р: 222-223.
7
ант
ичке
Слове
не од Дуна
ва
и Ба
лка
на
. Сл
е
дс
тв
ено ова
квом
з
а
кључку, филолоз
има
ниј
е
преос
т
ало ништ
а друг
о не
г
о да

пот
врде
да
ј
е
прво пис
мо на
св
е
ту рође
но на
оба
ла
ма

Ду
на
ва
и да
с
у му т
ворци Слов
ени.7
Бра
ниоци с
лове
нс
ког
дос
е
ља
ва
ња
на Балка
н у
Средњем в

е
ку с
у на
ј
рањив
иј
и у су
че
ља
ва
њу с
а
филолоз
има

.
У овој
науци, не
ма
ме
ст
а
з
а
ј
е
дан или дру
г
и з
ак
ључа
к, ка
ко
ј
е
то из
в
ес

но ка
д ј
е
ре
ч о са
држај
у друг
их ист
ориј
с
ких
из
в
ора
. У с
луча
ј
у
филолошке
нау
ке, нема
двоу
мље
ња
. Ако
ј
е
на
одређ
еном подручј
у жив
ео не
ки на
род, на ње
му с
у
ост

а
ли т
раг
ов
и ње
г
ове
култу
ре и ј
ез
ика
. Пред ова
ко
ј
е
дност
а
вном чиње
ницом, з
ане
ме
о ј
е и профосор на

Сорбони Пј
е
р Ша
т
ре
н. Пре
д њим ј
е бра
нила докт
орску
т
е
з

у
Олг
а
Луковић-Пј
а
нов
ић о с
рпс
ким ре
чима
у ст
а
ром г
рчк
ом
ј
е
з
ику. Запре
па
шћење – а
ко се
профе
с
ор с
ложи с Олг
ином
те
з
ом, мора
ће приз
нат
и да
су
Срби, од на
ј
да

В
ниј
их в
рема
на
,
били су
се
ди Грцима
, а
т
о з
ва
нична
ис
ториј
а не
прихва
та
?
Же
лео ј
е да
одбра
ни з
акључке
з
ва
ничне
ис
ториј
е, а
ли у
филолог
иј
и ниј
е

има
о арг
у
ме
нт
е
. Ова
ј
св
ој
е
врс
ни ' г
ордиј
е
в
чвор' ј
е
ре
шио т
ако шт
о докт
орску
те
з
у с
ту
дент
киње из

Србиј
е ниј
е
комент
арис
ао. Река
о ј

е

:

Гос
пођо, ј
а с
е с
Вама не
с
л
ажем, ал
и Вам дај
е
м
титу
л
у
ле
ктора г
рчк
е фил
олог
иј
е
, ј
ер с
те
ј
е з
асл
у
жили.
О тра
г
ов
има с

рпс
ког
(с
лов
енск
ог
)ј
е
з
ика
на

Подунав
љу и у Индиј
и, на
писа
ли су
мног
и ау
тори: Инду
си,
Рус
и, Фра
нцуз
и, Слов
аци, Ит
алиј
ани, ит
д, али ће
мо се

з
а
држа
т
и с
а

мо на к
њиз
и ру
ског
филолог
а
Оле
г
а

Николај
е
вича Трубаче
ва
. Из
да
ла
ј
у ј
е Рус
ка
а
каде
миј
а
на
ука

– Ис
ториј
с
ко филолошко оде
ље
ње
: *Етног*
е
нез

а и ку
л
ту
ра
древ
них
Сл
ове
на.8
Тру
ба
чов пра
ти г
е
не
з
у с
лове
нс
ких на
рода
на ос
нову
ис
т
ориј
с
ких, г
е
ог
ра
фс
ких, а
рхе
олошких и линг
в
ис

т
ичких
ис
т
ражива
ња
. Пос
е
бну па
жњу
пос
ве
т
ио ј
е
хидронимима
,
ет
нонимима
и а
нт
ропо
нимима
у
Европи и Аз
иј
и, а
и ра
з
вој
у
индоев
ропс
ких ј
е
з
ик

а. Ј
е
дан ј
е
од воде
ћих филолог
а у св
ет
у
и с
вој
е
з
акључке
ј
е
чит
ао на мног
им научним ску
повима
.
Укра
т
ко, обј
а
шња
ва
да
ј
е
прапос
тој
бина
Сл
ове
на
с

редњи
ток
Ду
на
ва
– т
е
рит
ориј
е
с
ње
г
ове
ле
ве
и дес
не ст
ра
не
.
Зна
чи, тв
рди ис
то
оно шт
о из
носе
' новорома
нтича
ри' у
св
ој
им де
лима
. Ту, у Панониј
и и на

Ба
лка
ну, ка
же Труба
чов,
поник
ло ј
е и прв
о пис
мо. Нау
чни ра
д под на
с
ловом: *О
Средње
ду
нав
с
кој
прапос
тој
бини Слов
е
на прочита
о ј
е
на*

Скупу
с
лав
ис
т
а у
Бра
тис
лав

и 1993. и на
Скupu с
ла
вист
а
у
7 Др Олг
а
Луковић-Пј
а
новић: *Срби...народ нај
стариј*
и, ИПА
' Миросл
ав', Бе
огра
д, 2003. и докт
орск
и рад на
француском ј
ез
ику:
Прав
да у Ес
х
илов
им и Софокл
ов
им траг
е
диј
ама, ис
т
и из
да
ва
ч, 2002.

8 Олег
Никола
ј
е
вич Труба
чов
: Ет
ног
енез
а
и култу
ра
дре
вних Слов
ена,
Моск
ва, Руск
а ака
де
миј
а наука
, 2003. Књиг
у ће
на с
рпс
ком ј
е
з
ику

шт
ампат
и ИПА ' Миросл
ав', Беог
ра
д.
8

Будимпе
шт
и, у окт
обру 1995. Тру
ба
чов ј
е
о т
ој

пра
пост
ој
бини Слове
на
, на
с
редњем Дунаву
– до Ђерда
па
,
поднео ре
фе
рат
: *Слов*
е
нс
ки ј
е
з
ик
и ис
ториј
а – к
ао ос
нов
а

етног

е

не

з

е и на

Скupu

ј

ужнослов

енс

ких сла

вис

та

у

Бе

ог

раду, 1995.

Ис

т

ражива

ње

О. Н. Труба

чова

ј

е пот

врда

да

с

рпски

' новорома

нт

ича

ри" нис

у посе

бна пој

ав

а у Европи - да

нис

у
ј
е
дини кој
и су
посумња
ли у
з
а
кључк
е з
ва
ничне
ис
т
ориј
е о
Слове
нима
. Тиме
ј
е обав
ез
а на
ших ис
т
орича
ра
да
, при
одбрани с
вој
их ст
а
вов
а, подврг
ну крит

ици на
учни ра
д О. Н.
Тру
ба
че
ва
и ис
тра
жив
ањамног
их друг
их нау
чник
а - на
к
ој
е

се
Трубачов
поз
ива
и чиј
а
ис
т
ражива
ња
, та
кође
, упућуј
у да

ј
е
Дунав

пра
пос
т
ој
бина
с
лове
нс
ка

·
**Како раз
уме
ти Порфирогене
нита?**

С обз
иром да ће
на
нау
чном с
купу у
Нишу бити у
це
нтру ра
с
пра
ве
спис
и в
из
а
нтиј
ског
ца
ра Конст
а
нт
ина

Седмог
Порфирог
е
нита
, ос
врућемо се
на њихове
с
адржа
ј
е
- на
ос
нову кој
их ј
е
прихв
аће
но т
ума
че
ње
да с
у с
е
Слове
ни
пој
а
вили на Дуна
ву т
ек у
6. и 7. с
толе
ћу после
Хрис

та

.

Др Ј

ова

н И. Дече

т

ић и њег

ов

и ист

омишље

ници

упоз

орав

ај

у да

с

у и поруке

ца

ра Порфирос

енит

а

крив

отв

оре

не

– прилаг

ођене

унапре

д доне

т

ом з

акључку да

су

Срби (Слове

ни) ос

вој
или з
е
мље друг
их народа
- ни пре

ни ка
с
ниј
е, не
г
о у 6. и 7. с
толе
ћу Нове
е
ре
. За
т
о шт
о з
а

друг
е
пе
риоде
ниј
е
било пог
одног
с
т
арог
з
а
пис

а – пог
одног

з
а
домишљања, к
ака

в
ј
е
ова

ј
ца
ра
Порфирог

е
нита
. Бу
дући

да ј
е
не

пре
циз
а

н у опис
у поз
на

т
их дог
ађ

ај
а

– бе
з

вре

ме
нских одре
ђе
ња
, т
ума
чима
ј
е пруж
же
на
мог
ућност
да

на
ве
ду да
с
е Порфирог
енит пре
ва
рио и да
ниј
е
ре
ч о
на
з
нач
ном с
толе
ћу, нег
о о не
ком мног
о ка
с

ниј
е
м. Ако
чит
а
лац помис
ли да с
у та
кве
иг
ре
вре
ме
ном и пој
мовима

не
мог
у
ће код а
ут
ора
на
ј
в
ише
ст
ручност
и, не
ка
прочит
ај
у
те
кс
т
виз

а
нтиј
с
ког
ца
ра
и комент
аре
ј
уг
ос
лове
нских
ак
аде
мика
. Ре
ч ј
е
о приликама
у
Римском Царс
т
ву у вре
ме

ца
ра
Диокле
циј
а
на. Било ј
е т
о вре
ме
на
кра

ј
у т
ре
ћег
ве
ка

Нове
е
ре и ве
рова
ли или не
, Порфирог
е
нит
спомиње
, и у
тре
ће
м с
т
оле
ћу
, Слове
не
на Дуна
ву, а
ли т
умачи ње
г
ових
списа
ка
жу да
ца
р ниј
е

пис
ао о т
ре
ће
м, не
г
о о ше
с
том
ст
оле
ћу. Да
би нам ов
о било ј
а
с
ниј
е, подс
е
ћамо да
ј
е
ов
де

реч о дв
е
држа
ве
– у вре
ме
Диок
лециј
а
на
(3. с
т

олеће
)
имамо Римс
ку Импе
риј
у, а
у 6. и 7. с
т
оле
ћу
Виз
а
нт
иј
у
. Ка
ко
се
де
с
ило да
Порфирог
е
нит
ов з
а
пис
о Диок
лециј
а
ну и
ње
г
овом вре
ме
ну
, ак

аде
мици поделе
на
два
де
ла – па
ов
ај

друг
и пре
ме
с
те
и в
ежу з
а дог
а
ђа
ј
е 300 г
одина
после

Диокле
циј
ана
? Та
ј
друг
и део з
апис
а
ј
е
преба
че

н (да
т
ова
н) из

Рима
у Виз
а
нтиј
у
, ка
же
др Ј
ова
н И. Даре
т
ић, з
ат
о шт
о се
у
ње
му, т
ако ра
но, с
помињу
Слов
ени на
Ба
лка
ну. А а
ко с
у
Слове
ни били с
т
а

нов
ници Па
нониј
е
на
Ду
на
ву у вре
ме

Диокле
циј
ана
, онда то ис
кљу
чу
ј
е
с
ва
ку мог
ућност
9
досе
ља
ва
ња
Слове
на из
' прапос
тој
бине
" на
Ба
лкан у 6. и 7.
ст
оле

ћу после
Хрис
та
. Ево с
порног
(боље
ре
ћи неј
а
сног
)
Порфиног
е
нитов
ог
опис
а
Далмациј
е
у вре
ме
римс
ког
цара

Диокле
циј
ана
(3. ст
оле
ће

):

**"Овај
цар Диокле
циј**

ан подиже
град Сплит и у
ње
му с
аз
ида палату кој
а с
е не
може
ни ре
чима ни пе
ром
опис
ати, од чиј
е
не
кадашње
велеле
пнос
ти с
тој
е
и до
данас ос
таци, иако их ј
е
дуго вре
ме оште
тило. Шта
више
, и г
рад Диоклиј
у, кој
и с
ада
држе
Диокле

циј
ан
(Дукљани), ис
ти цар Диокле
циј
ан подиже
, з
бог
че
га с
у
становници те
з
е
мље наз
вани Диокле
циј
анима. Влас
т
ових Романа проте
з
ала с
е
до реке
Дунава. Је
дном
приликом они (тј
. Романи) же
ле
ћи да пре
ђу ре
ку и
упоз
нај
у становнике
с
оне с

тране
реке
, прешавши
нађоше
слове
нс
ка пле
ме
на не
наоружана кој
а с
е
з
ваху и
Авари. И нити с
у ови (Романи) оче
кивали да с
оне

стране
реке
има не
ких становника, нити (Слове
ни) да их
има с ове. Пошто с
у Романи з
ате
кли ове
Авара
не
наоружане
и не
спремне
з
а рат, нападну их, покупе

пле

н и робље
и врате

с

е

".9

На

ши а

ка

демици обј

ашњав

ај

у прв

и де

о овог

т

е

кст

а

на

прихва

т

љив

на

чин. С обз

иром да Порфирог

е

нит

обав

ешт

а

ва

да

су

Романи из

Да

лма
циј
е пре
дуз
е
ли вој
ни
поход прек
о Дуна
ва
, они та
чно з
апа
жа
ј
у да ј
е
та
обла
ст

имала
с
вој
у вла
с
т
и, овим осв
ртом, да
ј
у з
а пра
во
Порфирог
е
ниту

:

Облас
т Дукље
(кас
ниј
е
Зета и Црна Гора) оде
ље
на
ј
е
админис
тратив
ном реформом 297. г
одине
од ве
лике

пров
инциј
е Далмациј
е
и пос
тала с
амос
тална у
прав
на
ј
е
диница – провинциј
а Пре
валитана.
Даље тумаче
ње
Порфирог

ЕНИТОВ

ОГ

Т

е

кст

а

од ст

ра

не

Српс

ке

ак

аде

миј

е

наука

ј

е в

ише

не

г

о з

а

г

оне

т

но. Горњи

з

а

пис Порфирос

е

нит

а

, у

де

лу г

де г
овори о Слов
енима
и
Ава
рима
, ак
аде
миј
ини ист
оричари ту
ма
че, и уве
ра
ва
ј
у, да
се

однос
и на
б. с
т
олеће
, а
не
на тре
ће
- с
кој
им ј
е

Порфирог
е
нит
з

апочео
с
вој
е
припов
еда
ње
, под нас
ловом О
Дал
мациј
и и с
у
с
едним пл
е
ме
нима. А ре
ч ј
е
о ист
ом па
сус
у.
Но, на
ши г
а
ис
т
орича
ри ра
з
биј
а
ј
у – де
о с

адржај

а

ве

жу з

а

тре

ће

с

т

оле

ће

(то смо в

иде

ли у г

орњем цит

а

ту

), а

де

о з

а

шес

т

ои з

а

Виз

а

нт

иј

у (шт

о ћемо видет

и у

сле

де

ћем цит

ат
у):
Ов
ај
пода
так ј
асно показ
у
ј
е
да ј
е
в
из
антиј
с
ка
влас
т до
пирала до Ду
нав
а.
Чес
та ј
е пој
ава код виз
антиј
ских пис
аца да
не
колико пле
мена, кој
а з
ај
е
днички нападај
у

царс
тв
о,
наз
ивај
у
ј
е
дним име
ном, по људс
тву
кој
е
их ј
е
водило и
пов
ез
увало у
ј
е
дну
це
лину... Слове
ни с
у
, поче
в
ши од крај
а
60-ти
х г
одина 6. ве
ка, з
ај
е
дно с

Аварима нападали на

9 САН: Виз

антиј

с

ки из

вори з

а

ис

ториј

у на

рода Ј

уг

осл

авиј

е

, том дру

ги,

Бе

огра

д, ' На

учно дело', 1959, обра

дио Божида

р Фе

рј

анчич, ст

ра

не

: 10. и

11.

10

виз
антиј
с
ке пров
инциј
е
на Балканском полу
острв
у. Ти
з
ај
еднички напади трај
у
до ве
лике
опс
аде
Цариг
рада 626.
г
одине
и не
у
с
пе
ха Ав
ара у
овом подухв
ату, пос
ле
че

**г
а се**

**це
нтар аварс
ке
држав
е
помера в
ише
пре
ма се
в
еру**

Др Ј
ова
н И. Де
ре
тић упућуј
е
да
с
е добро прочит
а

Порфирос
е
НИТОВ
т
е
КС
т и да
ће
с

е
в
иде
ти да
не
ма
ник
акв
ог

ослонца у њему з

а
з
а
кључа
к на
учника
на че
лу с
Б.
Фе
рј
анчиче
м да
Порфирог
е
нит
ов
де г
ов
ори о Виз
а
нт
иј
и.
Дода
ј

е
да
не
пост
ој
е ни дру
г
и из
вори кој
и би, допу
ња
ва
ј
ући
и ра
з
ј
а
шњав
а
ј
ући Порфирог
е
нит
ов рукопис
, да
ли з
а
пра
во
ј
у
г
ослов
енс
ким ист
оричарима

да
ова
ко з
а
кљу
чу
ј
у. Ако се

Порфирог
е
НИТОВ
т
е
кс
т
подврг
не с
амо лог
ичком с
уду,
видеће
с
е
да не
ма
с
т
ручња
ка кој
и би мог
а
о з
акљу
чит
и да ј
е

у ње
му
реч о два
вре
ме
нск
а пе
риода
- уда
ље
на
ј
е
дан од
друг
ог
а
300 г
одина.
Пог
ре
шан з
ак
ључак ј
е прис
вој
ен од Српс
ке

ак
аде
миј
е наука
, т
врди др Ј
ова

н И. Де
рет
ић, с
а
мо з
а
т
о да
би
се
од ов
ог
докуме
нт
а
начинио ст
уб на
кој
е
м ће
почив
а
ти
тз
в. дос
е
ља
ва
ње
Слове
на на
Ба
лка
н у в
реме виз
ант
иј

с
ког

ца
ра
Ира
клиј
а
. За
нимљив
о ј
е да ака
де
мици нис
у нашли з
а

сходно да
обј
а
с
не
(ба
р не
ка
ко) к
ако ј
е
мог
уће
да ј
е
дна

облас
т
с

лока
лном упра
вом у Риму
з
а
држи т
ака
в ст
а
ту
с и у
друг
ој
држа
ви – Виз
а
нт
иј
и, пос
ле 300 г
одина
и у битно
из
ме
ње
ним ме
ђудржа
вним односима
на
Ба
лка
ну? Та
облас
т

- Пр
е

ва
лит
а
на
можда
ј
е
и мог
ла
да
пре
ду
з
има
вој
не
походе

пре
ко Ду
на
ва
у 3. с
толе
ћу, как
о на
с
оба
ве
шта
ва

Порфирог
е
нит, а
да
би то чинила

и у вре
ме
Виз
а
нт
иј
е
,
мора
ла
би има
ти и у њој
с
т
ат
ус
она
ка
в ка
ка
в ј
ој
ј
е да
рова
о
римск
и ца
р Диок
лециј
а
н. Ист
оричари на
с
о т
а
квом с

т
а
тус
у
Пре
ва
лит
а
не
у Виз
а
нт
иј
и не
оба
ве
шт
а
ва
ј
у
, ма
да
пишу да
ј
е

она
т
а
ј
в
ој
ни поход предуз
ела
у б. с
т

оле
ћу
. Др Ј
ова
н И.
Дере
т
ић одбиј
а
та
кв
у мог
ућнос
т и тв
рди да
Пре
ва
лит
а
на
, у
б. с
т
олећу, ниј
е ни била
под в
лашћу Виз
антиј
е, не
г
о ј
е

пре
дс
та
вљала

з
на
чај
ну
обла
с
т у
Србиј
и.
Ако пре
т
пос
т
ав
имо да
ни ј
е
дна ст
ра
на
не
може
са

сиг
урношћу
т
врдити да
ј
е
у пра
ву у пог
ле
ду
цит
ираног
дела

Порфирог
е
нитов
е приче
о Да
лма
циј
и и Ду
кљи –
прв
енс
тв
ено, шт
о се
т
иче
да
т
ова
ња
опис
аног
(првог
)
покоља Слов
ена
с
ле
ве
ст
ра
не
Ду
на
ва
, онда

бис
мо били
обав
ез
ни да
т
ражимо потв
рду ј
едне
или друг
е
прет
пост
а
вке

на
неком друг
ом мес
т
у ца
ре
вог

Спис

а о народима. Тако би

се
, можда, мог
ло одг
оне
т
нут
и да
ли ј
е
Порфирог
е
нит

рече
ни покољ на
д Слове
нима с
ме
ст
ио у т
реће
или ше
ст
о
ст
оле
ће
– да подс
ет
имо: ис
т
орича
ри САН т
врде
да
ј
е т
о
било у 6. с
толе
ћу, а
др Ј
ова
н И. Де
рет
ић да
с
е
т

о мог
ло
дес
ити и у т
ре
ћем с
т
олећу, ако та
ко описа
ни дог
а
ђа
ј
з
а
виси
са
мо од чиње
нице да
ли ј
е
та
да
Слов
е
на
(Срба) било или
ниј
е
било на Ба
лкану. Било их ј
е
, они су ст
а
рос
еде
оци

Ба
лкана
, у
пора
н ј
е
др Дере
т
ић.
11
На
ше не
доу
мице
би мог
ле
бит
и от
клоњене
с
леде
ћим
св
е
доча
нст
вом Порфирог
е
нита

:

**"Међу онима кој
и с
у се
прес
е**

лили у Раг
уз
у су ови: Григ
ориј
е
, Арс
афиј
е
, Викторин, Виталиј
е, Валент – архиђакон, Вале
нтин отац протос
патара Сте
фана. А
откад се
они из
Салоне
пре
с
елише у Раг
уз
у, до данас
има
500 година, а с
ад имамо 7. индикт 6.457 г
одине".10
Ев
о, с
обз
иrom на
в
ре
ме
с
вој
е
в
лада

вине
, ца
р
Порфирог
е
нит
овде
пише
да
су
Слове
ни з
ау
з
ели Са
лону
у
Далмациј
и у 5. с
т
олећу. То ј
е ск
оро 200 г
одина пре
вре
ме
на

ка
д ј
е
виз
ант
иј
с
ки цар Ира
клиј

е
(610 – 641) доз
волио, ка
ко
з
ва
нична ис
т
ориј
а
т
врди, на
с
ељав
ање Слове
на
на Ба
лкану.
Ово с
ве
дочење ца
ра
Порфирог
е
нит
а ј
е у с
а
г
ла
снос
ти с

тв
рдња
ма
др Ј

ова
на
И. Де
ре
т
ића
о ос
нив
ању
Србиј
е
у пе
т
ом
ст
оле
ћу.
Мног
о пре
да
на
шње
г
вре
ме
на ј
е
било ис
ториј
ских
дела
о оснив
ању Србиј
е
у пе
т
ом с

толе
ћу – 490. г
одине

.
Кат
олички с
ве
ште
ник из
Да
лма
циј
е
из
18. с
т
оле
ћа –
Андриј
а Ка
чић Миошић ј
е
на
писа
о књиг
у „
Пре
с
ве
т
лом
г
ос
подину“
, шт
а
мпана

у Задру 1856. У њој

ј

е поброј

а

о с

ве

вла

даре

Србиј

е

од 490. г

одине

до кас

ног

Сре

дње

г

ве

ка

.

Може

мо бит

и сиг

урни да

ј

е

Андриј

а

Качић Миошић

пода

т

ке о Србиј

и из

пе

тог

с

Т
олећа
(бе
з
обз
ира
шт
от
у
Србиј
уз
ове
Сла
ве
нс
ким Краље
в
ст
вом) наша
о у архива
ма

Ва
тика
на
.
Мог
ли би с
е и не
ки т
е
кст
ов
и код цара

Порфирог
е

ни
та
до
ве
с
ти
у
в
ез
у
с
овом Србиј
ом из
пе
т
ог

ст
оле
ћа
, али т
о, с
вој
им коме
нт
а
рима
Списа, не
доз
вољав
ај
у
ј
у
г
ослов
енс
ки (српс
ки) ис
т

орича
ри. Та
ко, ка
д уочимо да

на
м ј
е
ца
р Порфирос
е
нит
помог
а
о да ра
ниј
е
цитира
ни
римск
и покољ на
д Слов
енима
с
ме
ст
имо у
5. с
т
олеће
,
ис
т
орича
ри Српс
ке а
ка

демиј
е
на
ука
на
с
упоз
ора
ва
ј
у
да
се

пис
ац Порфире
г
онит
пре
ва
рио и да он не
опис
уј
е
дог
а
ђа
ј
е

из
пе
тог
с
т
оле
ђа, не

Г
О из
МНОГ
О кас
ниј
е
Г
вре
ме
на
. Ево ка
ко
то обј
а
шња
ва
ј
у:
**На ос
нов
у овог
податка, добиј
а се
449. г
одина као
дату
м пада Салоне
у
ру
ке Слов
е
на и Ав
ара, што св
акако
ниј
е
тачно. Вигу пре**

**тпостав
ља да ј
е ов
а г
одина про
из
в
од
дубров
ачке тра
дициј
е
кој
а ј
е
дог
ађај
спој
ила с
нападима
Амиле, док *Niderle, Manuel I, 60*, мис
ли да ј
е
цар поме
шао
напад Гота 449. г
одине
с
а з
ау
з
имањем Солина поче
тком
7. ве
ка. Нај
прихватљив
иј**

е
ј
е
да ј
е
дата г
одина ре
з
у
лтат
г
ре
шке
кас
ниј
е
г
препис
ивача. Ме
ђутим, з
начај
овог

хроношког
податка ј
е
у
томе
што ј
ас
но о
дређу
ј
е
в
ре
ме

сас
тављања 29. г
лав
е
DAI, с
е
дмог
индикта 948/9 г
одине

Кад се
пог
леда
ов
ака
в прист
уп ист
ориј
с
ком из
вору,
онда
с
е мора
дов
е
ст
и у
сумњу њег
ов
а в
редност
. Ј
е

р, и
прот
ивницима з
в
аничне
ис
ториј
е
с
е мора
да
т
и пра
в
о кој
е
с
у
10 Ист
о, ст
ране
: 20. и 21.
12
з
а
с
е
бе уз
е
ли з
а
г
оворници с
лове
нс
ког
дос

еља
в
ања на

Ба
лкан. Онда
ће они по
ст
упит
и на ист
и на
чин – т
а
мо г
де им
одг
ова
ра
Порфирог
енит
ов т
е
кс
т ре
ћи ће
да
ј
е
т
ача
н, а
т
а
мо
г
де им не
одг

ова
ра, ут
врдиће
да т
о ' с
ва
ка
ко ниј
е
та
чно', ка
о
што с
у т
о учинили, у цитира
ном слу
ча
ј
у, прире
ђив
ачи у
Српс
кој
ак
аде
миј
и нау
ка.
Ова
ко,
делимично прихва
та
н а

де
лимично
одбацив

ан, Порфирог
е
нит
ов спис
не
би мог
ао бит
и подлог
а

з
а
прихв
а
та
ње
т
ез
е
да
с
у Слове
ни (Срби) дошли на
Ба
лкан у
6. и 7. с
толе
ћу. Тако нешт
о би мора
ло бит
и пот
кре
пљено
друг
им број
ним и поу
з

даним св
едоча
нст
вима
, али Ј
ова
н И.
Дере
т
ић, из
ричит
о, на
води да
т
ак
вих докумена
та
у св
ет
с
ким
архива
ма
не
ма
и да
се
з
ат
о одлу
чио да на
учни ску
п пос
ве
т
и
ана

лиз
и Порфирог
е
нит
овог
Спис
а о народима.
Порфироге
нитова с
ве
доче
ња о Хрватима
У Порфирог
енит
ов
ом *Спис*
у
о народима, 30. г
ла
ва
ј
е

пос
ве
ће
на
Хрва
тима
– г
лас
и *Из*
лаг
ање
о пров
инциј
и

Дал
маџиј
и. Ов
де
ј
е
ца
р с
ве
дочио о в
ремену од 6. до 10.
ст
оле
ћа
, чиме ј
е
поде
лио ис
торича
ре, ј
е
р му ј
е
дни ве
ру
ј
у, а

друг
и ника
ко. Прире
ђива
чи ње
г
ов
их с
пис

а
у Српс
кој

ак
аде
миј
и на
ука
с
у у
тв
рдили да
ов
о пог
лав
ље
, и
не
ка
друг
а

,
Порфирог
е
нит
ниј
е
мог
а
о напис
а
ти - непоз
нат
и а
ут
ор их ј

е

додао ца
ре
вим рукопис
има
. То дока

з

у

ј

у, поре

д ост

а

лог

, и

чињеницом да

ј

е

у *Спису*

о народима описа

н и дог

а

ђа

ј

пос

ле

Порфирг

е

нт

иов

е с

мрти (959): **Из**

с

ве

г

а нав

е
де
ног
, с
ле
ди да ј
е
В напис
ана од
не
поз
натог
ау
тора и накнадно унес
е
на у DAI. Сличне

приме
ре налаз
имо у
De serlmonlls, г
де
с
е
у опис
у
царс
ких
г
робов
а у цркв
и Св. Апос
тола у
Цариг
раду
, наводи г
роб

**Конс
тантина Порфирог
енита и г
де с
е опису
ј
е кру
нис
ање**

**цара Нићифора Дру
г
ог
Фоке
963. г
одине**

.11

Српс
ки а
каде
мици су, как
о т
о и приличи, на
водили
кра
тке
з
а
кљу
чке и оних кој
и ве
руј
у у нав
еде
не
пода
т
ке
и
оних кој
и у њих с
умњај
у или их одбацуј
у
. Но, др Ј
ова
н И.
Дере
т
ић с
е не прикла

ња
ни ј
едној
, ни друг
ој
г
рупи. Он
тв
рди да
ј
е
Глав
а 30. *Спис*
а о народима чист
фа
лс
ифика
т
, да

ј
е
пис
ана
у новиј
е
вре
ме
(можда
у 17. с
т
олећу) и да
су њиме

ка
толичке
држа

ве
и Ва
т
ика
н наме
рав
але
подржа
ти
"хр
в
а
тс
ко држа
вно пра
во' – к
ривот
воре
ћи да
су
с
рпске
те
риториј
ебиле
у
г
раница
ма
кра
ткот
ра
ј
нес
редњев
еков
не

хрва
тс
ке
држа
ве
. По ње
г
овом мишљењу
, фалс
ифика
т
ор ј
е
имао на
ме
ру да ис
торичаре
оба
ве
же
нат
ри ' ис
ториј
с
ке

ис
т
ине' – опра
вдав
але
би у
кључива
ње с
рпских з
е

ма
ља
у
не
ку од будућих хрв
ат
а
с
ких држа
вних т
воре
вина

:

1) пој
ав
љив
а
ње Хрв
ат
а
у
Далма
циј
и и Слав
ониј
и пре

не
г
о шт
о то друг
и ист
ориј
с
ки из

В
ори бе
ле
же
,
11 Ист
о, ст
р. 27.
13
2) с
редње
ве
ков
не
хрва
тс
ке
Г
ра
нице
на Цет
ини (мног
о
ј
у
жниј
е
од ст
ва
рних) и
3) на
длежност
Римока
Т
оличке
цркве
на

д Хрва
т
ском,
(ма
да
су
Хрв
ат
и били под ј
у
рис
дик
циј
ом Пат
риј
а
ршиј
е
у
Ца
риг
ра
ду).

1) По

ј
ављивање Хрвата у Далмациј

и и

Славониј

и

Гла

ва

30. *Спис*

а о народима доноси име

на хрва

т

ских

вођа

, па
и име
на
ЊИХОВИХ С
е
ст
а
ра, из
7. с
т
олећа
, мада
т
а
кве

пода
т
ке нема
з
а
Србе, кој
и с
у више
с
т
ру
ко број
ниј
и од
Хрва
т
а
. Др Де
ре
т
ић и з

бог
овог
а
в
еру
ј
е
да
ј
е
у
пит
а
њу
фа
лсификат
, пошт
о друг
и из
вори не
пот
врђу
ј
у т
а
ко не
што, а

пог
от
ово не
потв
рђуј
у прис
уст
в
о Хрва

т
а
у Сла
вниј
и и
Далмациј
и поче
т
ком 7. ст
оле
ћа, како то пише
у Гла
ви 30.

Пог
ле

да

ј

мо:

"Виде

вши да ј

е

ова з

е

мља добра, Авари с

е насе

ле

у њој

. У то вре

ме, Хрвати с

тановаху с

оне с

тране

Багибариј

е

(Баварске

), г
де
с
усада Бе
лохрвати. А ј
е
дна
породица, оде
ливши се
од њих, наиме
петоро браће

:

Клукас
, и Лове
лос
, и Кос
е
ниц, и Мухло, и Хрват, и две

се
с
тре
Туга и Буг
а, са с
вој
им народом с
тиг
ну у
Далмациј
у и ову з
е
мљу з
ате
кну под влашћу Авара.
Пошто с

у ови не
колико г
одина ме
ђус
обно ратовали, Хрвати однес
у побе
ду и ј
е
дне
од Авара побиј
у, а
пре
ос
тале
принуде
на покорнос
т".12
У 31. г
ла
ви се
пре
циз
ира да
с
у Хрва
т
и дошли у
Далмациј
у на поз
ив виз
а
нт
иј
с
ког
цара
Ира

клиј
а
, а
ли с
е
т
име

опе
т
с
ве
реме
ти – Ираклиј
е
ј
е вла
да
о од 610. до 641, а ова

на
водна хрва
т
ска
побе
да на
д Ава
рима
и хрва
т
ск
и у
ла
з
ак
у
далма

тиснки г
ра
д Сал
ону де
с
ио с
е
602. г
одине
– пре не
г
о
што ј
е
Ира
клиј
е
с
т
упио на
прес
т
о. Види се
да *Спис*
о
народима врв
и г
ре
шка
ма
. То
ј
е
уочио и проф. Ре
ља

Нова

ков
ић, па
ће поз
ив
а
ти ис
торича
ре на опре
з
. Цит
ира

опис
г
орње
г
дог
ађ
ај
а
из

Глав
е31. *Спис*
а о народима: "Ови Хр
вати дођоше као пребе

г
лице
цару Роме
ј
а, пре
нег
о што Срби пре
бе
гоше
ис
том цару Ираклиј
у, у

време
када Авари ратуј
ући проте
раше
одавде Романе

...

Ови Романи беху проте
рани од Авара у дане
ис
тог цара
Роме
ј
а Ираклиј
а... По наре
ђе
њу цара Ираклиј
а ови
Хрвати з
аративши и одавде ис
те
равши Аваре
, насе
ле
се

,

по наређе
њу цара Ираклиј
а у тој
з
емљи Авара, у кој
ој
и
данас с
тануј
у".13

Проф Нова
ковић из
нос
и с
вој
е
мишљење

:

Из
анализ
е
хронолошких ве
с
ти из
DAI у
в
ез
и с
а
доласком Хрва
та и Срба на Балканско полу
ос
трв
о,
добуј
амо у
тис
ак да ме
ђу
в
е
стима с
астављача DAI има
12 Ист
о, ст

р. 30. и 31.

13 Ре

ља

Нов

аков

ић: *Одакл*

е су

Срби дошл

и на Бал

канс

ко полу

острв

о, Ист

ориј

ски инст

итут

у Бе

ог

раду, ' На

родна

књиг

а', 1977, ст

ра

на

61.

14

не
склада з
бог
кој
е
г
ј
е те
шко з
акључити да с
е
с
ве
то
дес
ило у
в
ре
ме
кад с
у
Ав
ари проте
рали Романе. Ако
пажљив
о пратимо шта о на
паду
на Салону бе
ле
же

пис
ци г
лав
е
29. и 30. и ако прове
римо шта о ис
том
дог
ађај
у каз
у
ј
у
папа Грг
у
р Прв
и и Тома Архиђакон,
добиј
амо у
тисак да су
Ав
аро-Слов
ени с
тиг
ли у
з
але
ђе

Салоне
у
брз
о пос
ле 582. г
одине, тј
. у
брз

о пос
ле
пада
Сирмиј
ума, а да с
у с
аму
Салону
з
ау
з
е
ли нај
касниј
е 602.
г
одине
, што з
начи г
отов
о осам г
одина пре нег
о што ј
е

Ираклиј
е
и дошао на в
ласт.. Наиме, ако с
у
Аваро-Слов
ени
ј
ош крај
е
м б. и у
с

агом поче
тку
7. ве
ка з
ауз
ели добар де
о
контине
нталне
Далмациј
е
, а з
атим и Са
лону и ње
но
подру
чј
е
, како ј
е
мог
уће да с
у
Хрв
ати пребе
г
ли цару

Ираклиј
у
"у
в
ре
ме
када Авари рату
ј
у

**ћи проте
раше**

**одавде
Романе
..", ј
ер
би с
ве
то било пре
нег
о што ј
е**

**Ираклиј
е
и пос
тао цар".14
Да би чита
оцу
било ла
кше
ра
з
у
мљиво з
бог
чег
а
се
не**

**може
ник
о поуз
да
т**

и у Порфирог
е
нит
ов *Спис*
о народима и
з
а
шт
о не
ма
ос
нов
а да
с
е
ве
ру
ј
е
о дола
с
ку Хрв
ат
а
у
Далмациј
у 602. г
одине
, скра
т
иће
мо з
а
па
жање проф.
Нова
ков

ића
на
две
прот
ивре
чнос
т
и у Гла
ви 31.
Порфирог
е
нт
овог
с
пис
а

:

-

Ак
о су Ава
ро-Слове
ни вла
да
ли Да
лма
циј
ом
602, а
не
Виз
а
нт
инци, онда Хрва
т

и нис
у
мог
ли пре
бећи виз
ант
иј
с
ком ца
ру Ира
клиј
у
у т
у ис
т
у Да
лма
циј
у – чак да
ј
е
он т
а
да и
био ца
р! У Далмациј
и ниј
е та
да
била

виз
а
нт
иј
с
ка

вла
с
т.
А да
Хрв
ат
и нису
били у
Далмациј
и и Сла
вониј
и ни
200 г
одина
ка
сниј
е
, пот
врђу
ј
е
Ај
нх
ардов
л
етопис о
дог
ађ
ај
има
на
франа
чком двору 818. и 822. г
одине
. У ов
ом
докуме

нту, г
де
с
е први пу
т с
помињу Срби, а
Хрв
ат
и ни
ј
е
дном ре
чј
у, нема
ништа
о не
ка
кв
ој
' Да
лма
т
инск
ој
или
Приморс
кој
Хрв
ат
с
кој
" и "Поса
вс
кој
Хрва
тс
кој

' , ка
ко т
о
пише у Порфирос
е
нит
овим списима
. Пона
ци с
е
однос
е с
а
мо
на
Кнеже
вину Далмациј
и и Кне
жев
ину Пос
а
вину. Ове
две

кне
же
вине
ће
хрва
т
ски и с
рпс
ки ис
торича
ри у 19. и 20.
ст
оле

ћу крст
ити у ' Да
лма
т
инс
ку (Приморску) и Пос
а
вс
ку
Хрва
т
с
ку', ос
ла
њај
ући се
, како смо в
иде
ли, са
мо на

не
поу
з
да
не
пода
тк
е у Порфирог
е
нит
овим *Спис*
има о
народима. Пог
ле
дај
мо ка

ко уве
рљиво, на
ос
нову
Ај
нх
ардов
ог
ле
топис
а, проф. Реља Нов
а
ковић оповрг
а
ва

мог
ућнос
т прис
ус
тв
а Хрв
ат
а
поче
т
ком 9. с
т
оле
ћа у
Далмациј
и и Поса
вини, а
тима
и хрва
тс
ке

држав
е у њима: **У опис**
у
дог
ађај
а пре
д с
ам поче
так Људе
в
итовог

ус
танка, Ај
нхард наводи како с
у 818. г
одине
с
тиг
ли у

Херистал, г
де
ј
е
та
да борав
ио франачки цар Лу
дв
ик,
пос
ланици ме
ђу кој
има с
е
с
помиње

***и Борна, личност кој
у***

14 Ист

о, ст

р. 61.

15

ис

ториог

рафиј

а г

отово бе

з

дв

оу

мљења сматра кне

з

ом

Приморс

ке

Хрватс

ке

и не

питај

у

ћи се

да ли ј

е

уопште

било моуг

ће

да с

е ме

ђу из

ас

ланицима у Хе

**рис
талу
нађе**

**тада и кнез
Приморс
ке Храватс
ке
... Пос
тав
ља се**

**питање
, 3
ашто ј
е
у
че
ни Ај
нхард, кој
и ј
е 3
бивања опис
ао с**

**толико де
таља, наз
в
ао Борну
само кне
3
ом Гуду
с
кана, а не**

**кне
3**

ом Хрва
та? Он с
помиње из
ас
ланике
Абордита,
Гуду
с
кана, Тимочана и Љу
дев
ита, као старе
шину
Доње

Панониј
е
, а о Хрв
атима и Хрва
тс
кој
, на том ме
с
ту
, по
наше
м мишљењу
не
обично важном, не
ма ни речи".15
2) Сре
дње
ве
ковне хрватс
ке
границе
на Це
тини

Дру
Г
а ' ист
ина
' , на
ме
ње
на
будућим ис
Т
орича
рима
и
ТВ
орцима
хрва
Т
с
ке држа
ве
ј
е
она
о ра
спрос
тира
њу
хрва
тс
ких пле
мена
до ре
ке
Це
Т
ине
У

Да
лма
циј
и и у
Па
нониј
и. И ма
да
ј
е с
амо де
о да
на
шње
За
па
дне
Сла
вониј
е

био у Хрва
т
ск
ој
, пре
па
да
под Ма
ђа
ре, наши ист
оричари, ка
д пишу
о Хрв
ат
с
кој

кра
ља Томис
ла
ва
, чине
то уопшт
ено.
Тиме
с
е
с
т
иче
ут
иса
к да
ј
е
ре
ч о т
е
рит
ориј
и од Заг
орј
а
до
Ду
на
ва
. Ј
е
днос
т
ав
но, к
орис

те
с
а
мо из
ра
з
– Па
нониј
а
, бе
з

ближе
г
г
е
ог
ра
фс
ког
одре
ђе
ња
колики ј
е ње
н прос
т
ор
припа
да
о Томисла
в
ље
вој
Хрв
ат
с

кој
. Ов
ак
ав
т
он о з
на
чај
у
хрва
тс
ког
на
рода и њег
ов
е сре
дње
ве
ковне држа
ве
вуче

коре
не
из
Гла
ве
31. Порфирог
е
нит
овог
Списа о народима.
Ев
от
ог
те
кс

т
а:
**Од Хрвата кој
и су
дошли у
Далмациј
у
, одв
ој
и се**

**ј
е
дан де
о и з
ав
лада Илириком и Панониј
ом. И ов
и су**

**имали нез
авис
но
г
архонта, кој
и ј
е
на раз
не
с
тране
с
лао
пос
ланс
тв
а а пр**

**иј
ате
љс
ка само архонту
Хрв
атске**

**Из
ве
с
тан број
г
одина и Хрвати у Далмациј
и поковаху**

**се
Францима, као и раниј
е у
с
вој
ој
з
емљи; Франци пре
ма
њима бе
ху
толико окру
тни да с
у
одој
чад Хр
вата у
биј
али
и бацали пс**

**има. Не
мог
авши то од Франака да поднос
е**

**Хрвати с
е одме
тну од њих, побив
ши њихове**

**намес
нике... Отада ос
та
вши не
з
авис
ни и самос
тални,
з
атражише св
е
то крште
ње
из
Рима и е
пис
копи беху**

**пос
лати и покрс
тише
их з
а Порина архонта њиховог**

Бе

ше
поделје
на њихов
а з
емља у
ј
е
данае
с
т жупаниј
а,
наиме
Ливно, Це
тина, Имо
тс
ки, Плива, Пе
се
нта,
Приморј
е
, Брибир, Нона, Книн, Сидраг
а, Нин; и њихов

бан држи под в
лашћу
Крбаву
, Лику
и Гацку
...Од реке

Це
тине
, почиње з
емља Хрватс
ка и пружа с
е пре

ма
Приморј
у
до г
раница Ис
тре
, однос
но до г
рада Лабина и с

брдске
с
тране
у
из
в
е
сној
ме
ри пру
жа с
е и даље
од
пров
инциј
е Ис
тре
, а пре
ма Це
тини и Лив
ну
г
раничи с
е с
а
Србиј
ом.16

15 Проф. Ре
ља Новак
овић: *Где се*
нал
аз
ил
а Србиј
а од 7. до 12. в
ека, Бе
огра
д, Ист
ориј
ски инс
титут
у
Бе
ог
раду и ' На
родна
књиг
а', 1981.
16 САН: Виз
ан
тиј
ски из
в
ори з
а историј
у
народа Ју
г
осл
ав
иј
е
, Беог
ра

Д,
1959, ст
ранице:30 – 35.

16

Ова

кв

ом опису ца

ра

Порфирог

е

нит

а, нису

подлег

ли

брит

а

нс

ки ист

оричари и ка

ртог

рафи, па

су у политичкој

ма

пи Ев

ропе

из

814. г

одине

(вре

ме

о к

ој

е

м пише и ца

р

Порфирог

е
нит), хрв
а
тс
ка
племена
сме
ст
или с
а
мо на де
о
подручј
а
да
нашње
Хрв
ат
с
ке
– од Риј
е
ке до За
г
орј
а, с

г
ра
ницом на
ле
вој
обал
и ре
ке Купе
.17 Брита
нск

и ис
т
орича
ри
су
ос
т
а
ле з
е
мље: Лику
, Да
лмациј
у, Кордун, Баниј
у,
Слав
ониј
у
, Хе
рце
г
овину, Бос
ну
, Црну
Гору
, Албаниј
у,
Србиј
у, Маке
дониј
у, уну
тра
шњос
т се
ве
рне Грчк
е и ос

т
рво
Пе
лопоне
з
оз
начили з
ај
е
дничким именом: Србиј
а

·
Ма
да профе
с
ор Нова
ковић ниј
е корис
т
ио ове

брит
а
нс
ке
ка
рт
е
ка
Дј
е
ис
тра
жив
ао ра
спрос
тра

ње
нос
т
Срба

на
Ба
лка
ну у 9. с
т
олећу, и он ј
е
з
а
кључио да
с
у они т
ада

на
с
ељав
али обла
с
ти на
де
сној
оба
ли Ку
пе
. Ов
ај
пода
та
к ј
е

драг
оце
н, ј
ер с
е њиме
руши укоре
ње
но мишље
ње
о т
урск
ом
прог
ону Хрва
т
а из
српс
ких кра
ј
ина
и Да
лма
циј
е, па

досе
ља
ва
њу т
амо Срба
у
15. и 16. с
т
оле
ћу
. Ст
а

ра докуме
нта

ово де
ма
нт
уј
у, ј
е
р пружа
ј
у подат
ке
о српс
ком с
та
НОВНИШТВ
у
у ов
им кра
ј
е
в
има
600 г
одина
пре ту
рских ос
ва
ј
ања на

з
а
па
ду Ба
лкана

. Ј
еда
н од т
их докуме
на
т
а ј
е *Aj*
нхардов

ле
топис, у к
ој
е
м с
е
опису
ј
е
с
лове
нс
ка
(с
рпс
ка
) побуна, под
вођс
т
вом кне
з
а Љу
де
вит
а, у Па
нониј
и против фра

на
чке

вла
с
ти. На
ос
нову њег
а проф. Нов
аков
ић з
а
кљу
чуј
е

:

***Ш то с
е тиче
прос
тора на кој
ем с
у
с
е мог
ли
налаз
ити Срби, међу
кој
е
ј
е отишао Љу
де
вит, ј
е
дино***

што с
е з
ас
ад може ре
ћи ј
е
с
те
да с
е де
о њихов
ог
подру
чј
а
морао та
да налаз
ити у
з
саму
г
раницу Људе
в
итове

Панониј
е
и то, нај
в
е
роватниј
е
, од Сиска пре
ма ј
у
г
у или

ј
у
г
оис
току
. Кад бу
демо касниј
е раз
матрали и дру
г
е с
таре

податке, Порфино
г
е
нитов
е и Ду
кљанинове
, в
иде
ћом да су

се
Ај
нхардов
и Срби мог
ли з
аис
та налаз
ити не
г
де

надомак Уне
. Опреде
љу

ј
у
ћи с
е з
а ов
акво мишље
ње
, не

те
ба из
г
убити из
в
ида да Ај
нахрд з
на како с
е
прича да су

Срби у
њег
ов
о вре
ме
, а с
вакако и пре
, држали
(нас
тањив
али) ве
лики де
о Далмациј
е. Кад ов
ом додамо да
ј
е

Љу
де
вит у
био ј
е
дног
од с
рпс
ких кне
з
ова и да он г
ов
ори
о Србима као о народу
, чини с
е
да с
а ј
ош в
ећим прав
ом
може
мо ре
ћи да ј
е сас
в
им мог
у
ће
да
у
в
елики де
о
Далмациј
е
може

мо у
кљу
чити и поре
чј
е
Уне, у
толико пре

што читав
Ај
нхардо
в опис
Љу
де
витов
ог
ратовања с

Борном и ње
г
ов с
у
коб с
а с
рпс
ким кне
з
ом у
пу
ћу
ј
е
г
отов
о
ј
е

дино на подручј

е

од Коз

аре

до Грме

ча, пре

ко Уне

, до

Купе".18

17

Политичка

карт

а

Ев

ропе

из

814. г

одине

– смрт Карла

Ве

лик

ог

,

шт

ампана у

: Longman Brown & Co. London, New York & Bombay и

обј

ав

ље

на енг

лес

кој

к

њиз

и: *Franks and Saxons*, London (ма

ло упрошће

на

– с
ист
ак
нут
им обеле
жј
има на Ба
лка
ну)и у књиз
и: *Античка Србиј*
а, др
Ј
ова
на
И. Де
рет
ића, Беог
ра
д, ' Са
рдониј
а
' , 2000, с
тр. 258/а.
18 Проф. Ре
ља
Нова
ковић: *Где се*
нал
аз
ил
а Србиј
а од 7. до 12. ве
ка, Ист
ориј
ски инс
тит

ут у Бе
ог
раду и ' На
родна
књиг
а', Беог
ра
д, 1981, с
тр.

35.

17

3) Надле
жнос
т Римокатоличке
цркве
над Хрватс
ком

Колико ј

е

с

рпских инт

е

лек

ту

ала

ца: ист

оричара

,

пис

аца, филолог

а

, књиже

вних крит

ича

ра

, политиколог

а

...

пис

ало о хрв

ат

с

кој
држа
ви, на
роду, култ
ури, ј
е
з
ику..., ог
ре
шивши с
е и о на
уку, и о ист
ину, да би хрва
т
ско уче
шће

у е
вропс
кој
ис
т
ориј
и прика
з
а
ли шт
о з
на
ча
ј
ниј
им? Пома
г
али
су
хрв

ат
с
ким ис
т
орича
рима
да
кривот
воре
да
су
да
нашње

з
е
мље
Ре
пу
блике
Хрв
ат
с
ке
уве
к биле
с
кат
оличким
ст
а
нов
нишТВ
ом. Кат
оличанс
ТВ
ом на

«хрв
ат
с
кој
з
е
мљи» се

ту
ма
чи припаднос
т Хрва
т
а з
а
падное
вропс
кој
цивилиз
ациј
и,
а не
биз
а
нт
иск
ој
(г
рчкој
, или пра
вос
ла
вној
) , у кој
у Хрва
ти
сме

шт
а
ј
у с
а
мо Србе

.
Ве
з
ив
ање Хрва

т
а з
а
хришћа
нс
ки це
нта
р у Риму, на
ла

з
имо в
ећ код Порфирог
е
нита

, шт
о ј
е очиг
ле
да
н з
на
к да

ј
е
т

о неко подме

т

нуо ов

ом в

из

а

нтиј

ском цару, ј

е

р би он

мора

о да с

е

з

ала

же

з

а ј

урис

дикциј

у

ца

риг

ра

дск

ог

це

нт

ра

на

д

хришћа

нима

, а

не римс

ког

. Ј

ер, иа
ко ј
ош ниј
е
било рас
кола

у Хришћа
нској
цркв
и и та
д се
(у 7. ст
оле
ћу и у
Порфирос
е
нитов
ом де
с
т
ом) на
з
ира
ло не
сла
г
а
ње
Ца
риг
ра
да

и Рима – пос
ебно з
а

т
о шт
о с
у били цент
ри у дв
е ра
з
личит
е

импе
риј
е
. Пог
ле

да
ј
мо та
ј
део у Спис

у
*о народима: Цар Ираклиј
е, пос
лавши и из
Рима дове*

в
*ши
св
е
ште
нике и од њих произ
в
ев
ши архие
пис
копа и
епис*

копа и пре
з
в
ите
ре и ђаконе
, покрсти Хрвате
...Ов
и
покрштени Хр
вати не
ће
да ратуј
у
против с
раних
з
е
маља, из
в
ан св
ој
е
з
емље
. Је
р добили су
не
ко пророштв
о
и з
апов
ес
т од римс
ког
папе
, кој
и ј

е
з
а *Ираклиј*
а *цара*
Роме
ј
а *пос*
лао св
е
ште
нике
и њих покрстио. Наиме
, ов
и
Хрвати пос
ле с
вог
а покрштав
ања дадну
св
ој
еру
чно
потпис
ану
обаве
з
у
, под чврс
том и непоколе
бљивом
з
акле
тв
ом у
Св
е

тог
Пе
тра Апос
тола, да никада не
ће

пров
алити у
ту
ђу
з
емљу
и ратов
ати, в
е
ћ да ће
радиј
е

живе
ти у миру
са с
в
има кој
и то же
ле
, примив
ши од
ис
тог
римс
ког
папе овај
благ
ос
лов: ако не
ки дру

**г
и паг
ани
пођу
про
тив**

**з
е
мље
ов
их Хрв
ата и з
арате
, не
ка з
а њих
(Хрвате
) рату**

**ј
е бог
Хрв
ата и штити их
и побе
ду
им
доне
се
Пе
тар Хрис
тов у
че
ник.19**

Само по из
ра
з
у "Бог
Хрв

ат
а
' , видимо ка
ко ј
е
ширено
у хрва
тс
ком на
роду и у инт
елиг
е
нциј
и мног
о од оног
а
шт
о
ј
е
у Порфирос
енит
овим с
пис
има – ј
е
р ' Бог
Хрв
ат
а
"ј
е мног
о
спомиња
н у
вре
ме

Дру
Г
ог
св
е
тс
ког
ра
т
а, ка
дј
е у Хрва
тс
кој

обав
ље
н з
а
маша
н покољ Срба

·
Да ј
е наша

пре
тпос
та
вк
а о подмет
а
њу
Порфирос
е
ниту
хрв
а

тс
ке
ве
рс
ке в
ез
е
с
Римом т
а
чна
,
пос
ве
дочиће

ис
т
ориј
с
ки
из
вори
о пра
вос
ла
вном
ст
а
нов
нишТВ
у сре
дње
ве
ковне
Хрва
т

ск
е – пре хрв
ат
с
ког

пора
з
а
од Ма
ђа
ра
1.097. г
одине

.
19 Виз
ант
иј
с
ки из
в
ори з
а ис
т
ориј
у на
рода Ј
уг
ос
лавиј
е
, ст
р: 40 – 42.
18
Поче
ћемо с прав
осла

ВНИМ С
Т
а
новништ
вом Ис
тре
,
та
ко удаљене
од Дрине
, з
а
кој
у хрва
тс
ки ист
оричари ка
жу
да ј
е била г
ра
ница
Ис
т
ока
и Запа
да
; ка
толичанс
тв
а
и
пра
вос
ла
вља
. Ов

ај
пода
т
а
к ће из
нена
дит
и (укла
њан ј
е
из

ис
т
ориј
с
ке лите
ра
ту
ре у обе Ј
у
г
ос
ла
виј
е
) . Све
дочи да
с
у
Ис
т
рани ис
пове
дали пра
вос
ла

вну
ре
лиг
иј
у
с
ве
до почет
ка

17. ст
оле
ћа. Ово ј
е прев
ише
з
а поима
ње
прос
ечно
обав
ешт
е
них Срба
и Хрва
т
а
, ј
е
р с
е у хрва
тс
кој

ис
т
ориог

ра
фиј
и (к
ој
у српс
ки ис
т
орича
ри нис
у ра
до
оспора
ва
ли), ка
ко смо рекли, г
раница
из
међ
у пра
вос
лав
ља
и
ка
толича
нс
т
ва
с
мешт
а на ре
ку Дрину. Ни с
а
ми Ист
ра
ни не

ве
руј
у
да
с
у им, не
т
а
ко дав
ни, пре
ци били прав
ос
лав
не

ве
роис
пове
ст
и. Можда з
а
т
о Хрв
ат
и (да
би прикрили ис
т
ину)
прису
тне
пра
вос
ла
вце
у Ис
т
ри пове

з
уј
у
с нека
кв
им да
в
ним
досе
ља
ва
ње
м Црног
ора
ца
. Ма
да
ј
е
, доду
ше
, мог
ло бити
досе
ља
ва
ње
с
рпс
ких породица
из
Црне
Горе
у Ис
т
ру, али
тре

ба
з
а
на
т
и да
су
они з
а
тицали у новој
пос
т
ој
бини
пра
вос
ла
вне ст
а
росе
де
оце
– к
ој
и с
у с
е
, ка
ко с
мо рекли, осе
ћа
ли Србима. Пог
ле
да
ј
мо о тим ис
т

а
рским Србима т
ек
ст

ј
е
дног
доку
ме
нт
а
из
17. с
т
олећа
. Пис
ан ј
е
руком з
аг
ре
ба
чког

епископа
(бис
купа) Бе
не
дикта
Винков
ића
. Писмо ј
е

адре
с

ира
НО ВИШИМ ДОС
Т
ОЈ
А
НСТ
ВЕ
НИЦИМА РИМОКА
ТОЛИЧКЕ

ЦРКВ
Е:
УЗ
В
*ишена и много
опоштована Гос
подо, мој
и
преду
С
РЕ
ТЉИВИ ЗАШТИТНИЦИ, ЖЕЛ
ИМ ВАМ ОД БОГ
А З
ДРАВЉЕ*

сре
ЋУ
, доз
ЕК
А.
*Блаже
НЕ
У
С
ПОМЕ
НЕ ФЕ*

рдинанд Друг
и, Цар Римљана, као Краљ Уг
арс
ке
и Сл
ав
онј
е
, у
станов
ио ј
е
, бе
з
з
нања
мног
опоштов
аног
Фрање
Ерде
љск
ог
– тадашње
г
бис
ку
па
з
аг
ре
бачк
ог
, не
тражећи с
ав
ета од надбис

ку
па Колаче
, ни
од ње
г
ов
ог
миторполита, истов
ре
ме
но ду
хов
ног
примата
Уг
арс
ке
, нов
у
епис
копиј
у у
Краље
в
ств
у Слав
ониј
и, з
а
станов
ништв
о г
рчке
ве
е
, сх
из

матике
, кој
и с
е
држе
г
рчких

з
абл
у
да, то ј
е
дотичну
е
писк
опиј
у
пов
ерио из
ве
с
ном
Србину, в
ас
ил
иј
анс
ком монах
у, по име
ну
Макс
им
Пе
тров
ић... Он се
, 3

ај
де
но с
а с
ве
ште
нс
тв
ом и народом
кој
ем ј
е на
че
лу
, с
в
е
до данас
држи г
рчк
е сх
из
ме, те
и с
ам, као њег
ов
и св
е
ште
ници и пав
с
тв
а, з
адржав
а те
шке

з
абл
у
де
против
ис
тините
в
ере
... Нај
пре
би требал
о да
Срби, одбацив
иши з
абл
у
де и очис
тив
ши с
е
од ис
тих

,

остану
у
с
в
ом обре
ду
. А кад би с
е
оканил
и з
абл
уда и с
х

из
ме

и кад би у
поз
нал
и Божиј
у
с
л
ужбу
, помал
о би мог
л
и да се

осл
обађај
у
и г
рчк
ог
обре
да. Тако ј
е
у
чиње
но у
Ис
три,
Пивки и Крас
у
, као у
Се
њс
кој
диј

ацез
и, у Лици и Драг
и
Винодолс
кој
, г
де
с
у
Срби, код кој
их с
у
раниј
е
важиле

сличне з
аблу
де
и обичај
и, напу
с
тивши г
рчки обре
д и
одбацив
ши з
аблуде
, з
ас
лу
г
ом добрих католичких отаца,
до сада с
у
з
адржали римске

обре
де, кој
е
с
у
примили и с
ебе

више не наз
ив
ај
у Србима, нег
о Хрв
атима.

19
У Заг
ребу
, 3. 2. 1639, у
Гос
поду
пок
орни капе
л
ан
наших Уз
в
ише
них
Гос
подс
тав
а, Бе
не
г
дит Винков
ић, из
абрани е

пис
коп з
аг
ребачк
и.20
Аус
т
риј
а
ј
е
ов
е хрв
а
тс
ке
мере
одобра
ва
ла и
помаг
ала

.
Хрва
т
и с
у од Ау
ст
риј
е
с
т
а
лно т
ражили да њиховој

лока

лној
упра
ви буду пот
чињени Срби у Вој
ној
Кра
ј
ини, ј
е
р
су
, нав
одно, на
хрва
т
с
кој
з
е
мљи. Због
т
ог
а
с
у Срби дужни
да прихв
ат
е
и к
ат
олику ре
лиг
иј
у
.
Забе
ле

же
но ј
е
да ј
е а
ус
триј
с
ки ца
р пос
ве
дочио оно
што смо в
иде
ли у брита
нским књиг
а
ма
и шт
о ј
е
з
а
кључио
проф. Нова
ковић – да
су Срби с
та
рос
еде
оци на
подру
чј
има

у да
нашњој

Ре
публици Хрва
тс
кој
. Био ј
е
т
о Леополд Друг
и,
и он ће
одг
ов
орит
иХрва
т
има

1790:

Што с

е
Ме
не
тич
е, држим да ј
е
српс
ки народ, и пре

рата с Ту
рцима, живе
о у Срему, Сл
ав
ониј
и и Бачк
ој
, а
прилик
ом рата, ј
едноду
шно у
понов
ном ос
в
ај
ању
ис
тих

преде
л

а, у
че
ств
овао, те
и с
ад тамо жив
и, па да, с
тог
а, на
те
з
е
мље
и нај
в
ише
прав
а има.21
Да би с
е Да
лма
циј
и да
о додат
ни к
ара
кт
е
р хрва
тс
т
ва
,
др Чу
бриловић ће
на
пис

ат
и да
ј
е
у
11. ст
оле
ћу у
њој

ка
толичка
цркв
а. Знамо да с
е
Рим из
дв
ој
ио из
Хришћа
нс
ке

цркв
е 1054. г
одине
, а
да
, пре
т
ог
а, ниј
е имао на
дле
жнос
ти
на

д цркв
а
ма
у Далмациј
и. И с
ам др Чубрилов
ић, на в
ише

ме
с
та
, св
едочи о в
из
а
нтиј
ском цркв
еном ут
ица
ј
у
, а
ли ће
се

одлучит
и да
ист
а
кне
да
ј
е
у Да
лма
циј

и цркве
ни живот
по
ва
т
ика
нс
ким обра
сцима
, да би с
е
, ве
рова
тно, ка
ко то Хрва
ти
прижељку
ј
у, пос
ве
дочило да
с
у с
е они, ј
ош т
а
да, у
кључили
у цивилиз
ациј
у За
па
дне
Европе. То др Чубрилов
ић чини
з
брка

но – на
води да
с
е у Далма
циј
и приме
њуј
у пра
вос
лав
ни
обреди, а
ли да
с
у т
о са
мо не
прикла
дне
пој
а
ве
у Ка
т
оличкој

цркв
и:
*У Спл
иту*
с
е
с
*астао нов
и с
абор да с
пров*

е
де одл
у
ке

римс
ког
латеранс
ког
с
инода 1.059. а
одине
.Тре
бало ј
е
и
катол
ичк
у
црк
ву
у Хрв
атс
кој
оч
истити од раз
них ис
точних

обичај
а:женидба с
ве
ште
нс
тв
а, сл
ов

е
нск
а сл
у
жба, ноше
ње

браде и ду

г

е

к

осе

, пос

в

е

ћив

ање св

е

ште

ника бе

з

з

нања

латинс

ког

ј

е

з

ика, итд.22

Само 36 г

одина

пос

ле

овог

Сабора

, Хрва

т

ску
ће

покорит
и Уг
а
рс
ка, па
не
ма
ме
с
т
а тв
рдњама
хрва
т
ских
учења
ка да
ј
е
сре
дње
ве
ков
на
хрва
тс
ка
држа
ва
била

укључе
на
у т

ОКОВ
ЕЗ
АПА
ДНОЕ
ВРОПСКЕ
ЦИВ
ИЛИЗ
А
ЦИЈ
Е
. НИЈ
Е СЕ

ТО МОГ
ЛО ДЕ
СИТ
И К
АД ИМ СВ
ЕШТ
Е
НИЦИ НИСУ
З
НАЛИ ЛА
ТИНС
КИ,
ЖЕ
НИЛИ С
У СЕ
И БИЛИ СУ ОБРАС
ЛИ У ДУ
ГУ
КОС
У И БРА
ДУ. ЗНАЧИ, ХРВА
Т
И СУ
МОГ

ли да
с
е
приближе
з
а
падној
цивилиз
ациј
и т
е
к
у Уг
а
рс
кој
, па
а
ко ј
е
цив
лиз
а
циј
с
ка пре
днос
т бит
и к
ат
олик,
20 Ист
о.
21 Псуњс
ки: Хрв
ати, у
с

в
етл
у историј
с
ке
ис
тине
, Бе
ог
рд, 1944.
22
Др Ва
со Чубрил
овић
: Пол
итичка прошл
ост Хрв
ата, Бе
ог
рад,
' Политика
' А.Д, 1939.
20
а не
пра
вос
лав
ни хришћа
нин, онда хрв
ат
с
ки на
род з
а с
вој
у
ка

толичку прошлост

т

ре

ба да

з

ахв

али уг

а

рс

кој

држа

ви.

Никак

о св

ој

ој

добровољној

опре

де

ље

ност

и, или одлу

ци

св

ој

их сре

дње

в

еков

них краљев

а – пре уг

а

рс

ке оку

па

циј

е

. На

то у
поз
ора
ва
и др Чу
бриловић, ј
ер с
ве
дочи да
се
у
Далмациј
и пропов
ед држа
ла
или на
г
рчком или на

слов
е
нс
ком ј
е
з
ику
– в
иде
ли с
мо да с
ве
шт
еници нис
у з
нали

лат
инс
ки ј
е
з
ик:
Кре
шимир Че
тв
рти, одг
ој
е
н у
Ве
не
циј
и, ј
ош мање ј
е

бранио с
л
ов
енс
к
у с
лу
жбу
у
Хрв
атск
ој
од краља
Томис
л
ав
а.23

А да с
у нижи пле
мићи, ниже
с
в
ешт
енс
тв
о и на
род
Далмациј
е
ос
т
али в
е
рни прав
осла
вљу
, показ
уј
е
и скори
не
с
та
нак
хрва
т
ске
држа
ве
. Уз
рок ј
е
био Са
бор бис

ку
па
у
Сплиту
, ј
е
р су
г
а
Крешимир Чет
в
рти и нас
ле
дници
подржа
ва
ли и покушав
а
ли с
провес
т
и ње
г
ове
одлуке

—

прот
ивно вољи ве
ћине
с
ве
ште
нст
ва
, на

рода
и пле
мића

.

Ова
ко т
о обј
ашња
ва

др Чубриловић: *Иако ј*
е папа одобрио одл

ук

е

Спл
итс

ког

с

абора, *ипак*

их ј

е

у

Хрватск

ој

бил

о врл

о те

шко с

прове

с

ти. Кад су

саопштене

с

в

ештенс

тв

у

и народу

, из

аз

вал

е

с

у в

е

л

ико

уз

бу

ђење

. Забрана с

л

ов

енс

ке

с

лу

жбе

по црк

в

ама, присилъав

ање с

в

ештенс

тв

а да се

раз

дв

ај

а од породица и с

ве

в

ећи у

тицај
латинс
ких
бис
к
упа, из
аз
в
аој
е
отпор у народу

Ниже
с
в
ештенс
тв
о, ниже
пл
е
мс
тв
о и народ бил
и су

против
ре
форма Спл
итс
ког
сабора, краљ, в
ис
око пл
е
мс
тв
о

и св
е
ште
нств
о с
у
их помаг
али. Борба из
међ
у наорода и
латинс
ке
с
транк
е поче
л
а ј
е
ј
ош з
а жив
ота Кре
шимиров
ог

и биће з
лав
ни у
з
рок не
с
лоз
и и нере
дима ме
ђу
Хре
атима, па и

пропасти х
рв
атс
ке
држав
е
1.102. г
одине
... Краљев
а
посл
у
шнос
т пре
ма папс
кој
ку
риј
и и отв
орено помаг
ање

латинс
ког
с
ве
та, из
аз
ивал
ој
е
нез
адов
ољс
тв
о у х
рватск

ом
народу. Ми не
мамо података шта с
е
у
то в
реме
с
ве

оди
рав
ал
о у
Хрв
атс
кој
, ал
и убис
тв
о Димитриј
а Зв
онимира
на Сабору на Книнс
ком пољу
1.089. нај
боље
показ
у
ј
е докл
е

су
с
е
тамо бил

е
распал
ил
е с
трас
ти ме
ђу с
транк
ама.

Ако ј
е
ис
пов
е
да
ње ка
толичке
в
ере
ј
е
дног
народа

не
ос
порно с
ве
дочанс
тв
о о ула
ску
тог
на
рода у
круг

култ
урних народа
Ев
ропе
, онда видимо да
т
о ст
а
нов
ници
Хрва
т
с
ке нис
у мог
ли да
учине 1.089. г
одине. Тада
су били
приврже
ници прав
осла
вља – и т
о жес
т
оки, ј
е
р с
у убили и
св
ог
к
раља, з
а
г
оворника
кат

оличанс

тв

а. Да поновимо, у

шли

су

у т

а

ј

круг

(да

з

а

немаримо чињеницу да

ли ј

е

За

па

д, т

а

да

,

био ку

лтурниј

и или не

од Ис

т

ока

) т

ек пошт

о их ј

е

т

а

мо

уве

ла

Уг

арс
ка
– кој
а
их ј
е покорила
1.097 – ос
ам г
одина

пос
ле
убис
т
ва
Димит
риј
а
Звонимира
на
Книнск
ом пољу.24

**Порфирог
енит против Порфирогенита**

23 Ист

о.

24 Ист

о.

21

Пошт

о с

мо в

иде

ли да

с

е

Порфирос

е

нит

ова

св

е

доче

ња

корис

т

е

з

а

подршку хрва

т

ск

им посе

з

има

на

српс

ке

з

емље

, не

може

мо с

е

от

е

т

и ут

ис

ку да

с

у та

св

е

доче

ња

дода

в

ана - кад ј

е ве

ћ била

у

обличе

на

ст

ра

те

г

иј

а

импе

риј

а

лних с

ила

Европе

да

се

на Ба

лка

ну

ј

е

дна

држав

а с

ка
ТОЛИЧКИМ С
та
НОВНИШТ
вом (Хрва
т
с
ка) с
упрост
а
ви држа
ви
с пра
вос
лав
ним Србима. Да
ј
е
ова
пре
т
пос
та
в
ка т
а
чна
, не

упу
ћу
ј
у нас
на
то са
мо с

упротне

т

врдње

о ист

ом дог

ађ

ај

у у

мног

им г

ла

ва

ма *Списа о народима*, не

г

о и споме

ну

та

г

ре

шка

- ка

д Порфирог

е

нит

опису

ј

е

с

вој

у

сопст

в

ену с

мрт

.

Иначе

, шт
о се
т
иче
на
водног
дос
ељав
ања Слове
на
на

Ба
лкан и у Па
нониј
у
и з
а шт
а
с
е у
поришт
е
т
ражи код
Порфирог
е
нита
, нав
одимо ца
ре
во кључно с
ве
доче
ње о т
о ме

.

Одма
х ће
мо видет
и да
лог
ички ниј
е
прихва
т
љив
о да
с
е на

основу т
ог
а може
прихва
т
ит
и, з
дра
во з
а
г
от
ово, пој
а
ва

Слове
на
у
с
едмом с
т
олећу, на

та
ко ог
ромном прост
ору – од
Ца
риг
ра
да
до Мила
на. Порфирог
е
нит о т
оме обав
ешт
а
ва
у
Гла
ви 32. *Спис*
а о народима: Тре
ба з
нати да Срби в
оде поре
кло од не
крште
них
Срба, наз
ваних и Бе
ли, нас
е
ље
них с
оне стране
Ту
рске

(тј)

**. Мађарс
ке), у
крај
у
кој
и се
код њих наз
ива Бој
ки; њима
ј
е
у с
ус
е
дс
тв
у и Франачка, исто као
и в
елика Хрв
атс
ка,
она не
крште
на, кој
а се
наз
ива и Бела. Тамо с
у
дакле
и
они Срби од давнине
нас
е
љени. Пошто с
у
два брата
нас**

ледили од оца в
лас
т над Србиј
ом, ј
е
дан од њих,
пре
уз
е
вши полов
ину народа, пре
бе
г
не Ираклиј
у
, цару

Роме
ј
а; цар Ираклиј
е
г
а прими и као мес
то нас
е
љавања
даде му
у
с
олу
нс
кој
те
ми Се
рв
иј
у

**, кој
а отада тај
наз
ив**

**нос
и. Срби на ј
е
з
ику
роме
ј
а з
начи робов
и, па с
е стог
а и
ропс
ка обу
ћа обично наз
ив
а с
ербу
ла, а це
рбулиј
ани они
кој
и ј
е
втину
и срима
шну
обу
ћу
нос
е. Ов
о име**

добише

**Срби, ј
е
р пос
тадоше
робов
и цара Роме**

**ј
а. Пос
ле
не
ког**

**вре
ме
на ис
ти Срби одлу
че
да с
е
в
рате у
с
в
ој
е
з
е
мље
и цар
их о
тпу
с
ти. Када су
прешли ре
ку Дунав, покај**

у се
, и
пре
ко с
трате
г
а кој
и ј
е тада у
прав
љао Бе
ог
радом, ј
аве

цару
Ираклиј
у да им доде
ли друг
у
з
емљу
з
а нас
е
ље
. И
пошто садашња Србиј
а и Паг
аниј
а и з
е
мља Захумљана и
Трав
у
ниј
а и з

емља Конав
љана бе
ху
под в
лашћу
цара
Роме
ј
а, а те
з
е
мље
опу
сте
од Авара (ј
е
р из
тошњих
з
е
маља, они из
г
наше
Романе
кој
и с
ада с
тану
ј
у Далмациј
и
и драчу
) , то цар у
ов
им з
емљама нас
ели ис

**те Србе и бе
ху**

**они потчиње
ни цару Роме**

ј

**а; цар њих покрс
ти доне**

вши

св

е

те

нике из

Рима и, нау

чивши их да прав

илно в

рше

де

ла

побожнос

ти, из

ложи им хришћанс

ко ве

роу

че

ње.

Не

може

мо с

е от

ет

и ут

ис

ку да

ова

ј

т

е
к
с
т, на
водно
пис
ан у дес
е
т
ом с
толе
ћу, не
одише
духом нових в
реме
на

.
Пре
с
ве
г
а
, з
бог
с
ве
дочења да ' Србин' з
начи ' роб', шт
о с
у
хрва
тс
ки шовинис
т
и, у
прв
ом ре
ду Ант

е
Ст
арче
в
ић, т
а
ко
ва
т
рено корис
т
или приликом припре
ма и с
провође
ња

покоља над Србима
у де
ве
т
на
е
с
том и два
дес
е
том ст
оле
ћу. И
22
овде
с
е на
г
лаша
ва
ут

ица
ј
Римока
толичке
црк
ве
(и з
а
па
дне

култ
уре – шт
о може
бит
и с
а
мо конс
тру
кциј
а
нов
иј
е
г

вре
ме
на), па
одј
едном видимо да су и Срби покршт
ени од
св
е
шт
е
ника

у Риму, а
не
од оних у Ца
риг
ра
ду. Да
ље

,
не
одрживе
су две
т
врдње
ца
ра Порфирог
е
нит
а око
на
с
ељав
ања Срба
у да
нашњој
Херце
г
овини и Да
лмациј
и –
ј
е
дна ј
е да
су
ов
а подру
чј

а
била
под вла
шћу Виз
а
нтиј
е, а

друг
а да
ј
е
била
под вла
шћу Ава
ра
. Ако су т
а
мо вла
дали
Ава
ри, онда Ира
клиј
е
ниј
е
мог
ао да донос
и одлуке
да

ав
а
рску з
емљу поклони Србима
. Ј
ош ј

е
дно ука
з
ив
а
ње
да с
у
ови т
екс
т
ови поде
ше
ни да
би се
пове
ћао з
на
ча
ј
Хрв
ат
а
на

Ба
лкану, на
ла
з
имо у чињеници да
Порфирос
е
нит
не

спомиње
име а

рхонт
а
Срба
кој
и ј
е 'побе
г
а
о Ирак
лиј
у' (ма
да

су
на
ј
број
ниј
и Ј
у
жни Слов
ени), а
код Хрв
а
та
на
в
оди име
на

пе
т
вођа
– бра
ће и име
на
ЊИХОВИХ С

е
с
та
ра
, Туг
е
и Буг
е
!?
У ова
ко мало речи, т
олико прот
ивре
чност
и и ла
ко
уочав
ање
да
Порфирос
е
нит уче
с
та
ло нас
ту
па
прот
ив
Порфирос
е
нита
. То ће
учинит
и и у
Глав
и 49. *Спис*

а о
народима, ј
е
р ће
пос
ве
дочит
и да
Слове
ни мног
о пре

Ира
клиј
а
живе
на
Ба
лка
ну и да
с
у моћној
Виз
а
нтиј
и от
ели
те
риториј
е у Грчкој
и це
о Пе
лопоне
з
! То пише

Порфирог

е

НИТ ОВ

ак

о:

Када ј

е Нићифор држао с

киптар Роме

ј

а, ов

и (тј

Слове

ни) кој

и бе

ху у

те

ми Пелопонез

одлу

че

да се

одме

тну

и нај

пре

опу

с

тоше

и опљачкај

у

ку

ће

су

с

еда Грка,

поља пре
д з
идинама и почну
г
рад опс
едати, в
одећи с
а
собом и афричке Сараце
не
. Пошто ј
е прошло доста
вре
ме
на и у
г
раду
почела да с
е
пој
ав
љу
ј
е
ос
кудица
животних на
мирница, в
оде
и хране, (г
рађани) с
е

пос
аве
туј
у

**и одлу
че да с
тупе у
пре
г
оворе
, добиј
у
обе
ћање**

**сиг
у
рнос
ти и тада да предај
у
г
рад њима. Пошто с
е**

**стратег
та
да налаз
ио на крај
у
те
ме
, у
тврђав
и Коринту**

,

**очекив
али с
у да ће
прите**

**ћи у
помоћ и по
бедити народ
Слове
на, пошто ј
е
од архоната пре
тходно био
обаве
штен о њихов
ом нападу.**

У Гла
ви 50, Порфирос
е
нит
ј
ош ј
а
с
ниј
е
пише да
с
у
Слове
ни били нез
ав
ис
ни од Виз
а
нт
иј
е
на
Пелопонез
у
, пре

вре
ме
на ца
ра
Ираклиј
е и на
в
одног
на
с
ељав
ања Слове
на
на

Ба
лкан:
Тре
ба з
нати да с
у
Слов
е
ни пе
лопне
с
ке те
ме
у

вре
ме
цара Те
офила и ње
г
овог

**с
ина Михај
ла, у
с
тали и
пос
тали с
амос
тални, врше
ћи пљачкања и з
аробљава
ња и
харања и паље
ња и крађе**

Фра
нцус
ки с
ла
вис
та
Фре
нсис
Конт
, профе
с
ор на

Сорбони, пише
да
с
у Слов
е
ни вла
да

ли на
Пе
лопонез
у
од
587. до 805. г
одине
– у
ку
пно 218 г
одина
. Зна
чи, били с
у
не
з
а
вис
ни од Виз
ант
иј
е
23 г
одине
пре
нег
о шт
о ће
Ира
клиј
е

ст
упит
и на
пре
с

то у Ца
риг
раду, а
с
иг
урно ј
е
да с
у на

23
Пе
лопоне
з
у и одра
ниј
е – ј
ер с
у 587. са
мо з
бацили
виз
а
нт
иј
с
ку в
ла
с
т
.25
Ниј
е
да
н ис
ториј
ски из

вор ниј
е
ов
а
ко прот
ивре
чан
ка
о Порфирог
е
нит
ов *Спис*
о народима. Па
живљиј
им
проуча
ва
ње
м, прона
шле би се
и друг
е
, број
не
,
не
дос
ледност
и, па
ј
е
прав
о чудо да ј
е *Спис*
о народима
з
а

окупио т
олику па
жњу
нау
чника
и пос
т
ао т
е
ме
љни
ослона
ц з
а
т
врдњу
о дос
е
ља
ва
њу Слове
на на Ба
лка
н у
6. и 7.
ст
оле
ћу – уз
с
итуа
циј
у ка
д и мног
и ист
оричари
(з
а

Г
оворници тог
досе
ља
ва
ња
) одба
цуј
у мног
о т
ог
а
из

Порфирог
е
НИТОВ
ИХ С
ПИС
а
.
Не
ма
с
умње, да ће на
учни с
ку
п о Порфирог
е
ниту
у
априлу
, у
Нишу, бит
и из
уз
е

т
а
н допринос
нов
им з
на
њима
о
Србима (Слов
енима) у Ант
ици и Средњем ве
ку. За т
у с
врху,
чланови Србос
лов
енс
ке а
ка
де
миј
е ће
се
поз
в
ат
и на
де
с
ет
ине

пис
аца Ст
арог
, Сре
дње

Г
и Новог
ве
ка
. Они с
у ост
а
вили
пода
т
ке да
с
у Слов
ени пре
Виз
а
нт
иј
е били поз
нат
и под
раз
ним именима
: Трача
ни, Трибали, Илири, Ме
з
и, Сарма
ти,
Далмат
инци...
Бе
ог
рад, 9. с
е
пт
е
мба

p7515 (2007).

25 Френс

ис

Конт

: *Сл*

ове

ни, Бе

ог

рад, ' Филип Вишњић', 1989.

24